

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Moralia in expositione Iob, p. V. VI. (libb. 23-29) - Cod.
Aug. perg. 4**

Gregor <I., Papst>

[S.l.], 801-815

Liber 23

[urn:nbn:de:bsz:31-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-97739)

IN EXPO

SITIONE

BEATIOR

MORALE

GREGORII

PER CON

TEMPLA

TIONEM

SUMPTA

LIBRUM

QUINTA

EX PARTE

PREFATIONES
habet
operis to
tiens necessario
re peto. Quotiens
hoc indistinctio
uoluntatum locutio
nis meae pausa
ne succido. ut cum
legendi exordium
sumitur. prius ipsa
memorie lectionis
causa renouetur.
Et tanto robustius
surgat doctrinae

Ab augie maioris.

Va edificium. quanto
ex considerate cause
origine studiosius
ponitur In mente fun-
damentum.

Beatus Iob dō soli sibiq;
Cognitur. Intranquil-
litate ad nostram
notitiam perducen-
dur. Tactur ē uerbe-
re. ut odorem suarū
uirium. tanto latius
spargeret. quanto
more aromaticum
melius ex incensione
flagraret.

Nouerat In bonis pre-
subditos regere. et
amicis districte
custodire. Noue-
rat bene uti rebus
habitis. Sed nescieba-
mūs si patiens per-
maneret ablati.

Nouerat. cotidiane
dō pro sanis pigno-
rib; sacrificia soluere.

Sed incertum erat
Sic gratiarum sacri-
ficium. & orbatū
immolarē. Nequid
ergo uitii salur tege-
rēt. dignum fuit ut
hoc dolor aperiret.

Quate itaq; ē contra-
sem uirum hosti-
callido temptandi
licentia. qui dū bona
eius multas cognita
Interimere appetit.
Etiam bonum patien-
tie quod latebat
ostendit; Et quem
se angustare per-
sequendo crederet
flagellis auctum
et In exemplo dilata-
uit. Nec sine graui
arte exercuit licen-
tiam quam accepit.

Nam combussit greges
& tinxit familias
Obruit heredes.
percussit salutem

corporis. Et ad Intor
quendum grauioris
temptationis laculū
linguam seruauit
uxoris: quatenus scī
uiri forte ac solidum
pōtur. & per damna
rerum dolore sterne
rā. Et per uerba
coniuqis. maledictio
ne perforarā.
Sed quot uulnera seui
ens Intulit. Tot scō
uiro nesciens uictori
as ministravit.
Nam fidelis dī famulus.
uno eodemq; tempore.
Inter uulnera & uer
ba deprehensur. et
dolente. carnem ae
quanimiter pertulit.
Et dissipientem con
lugem prudenter
Increpauit.
Maniquis tacq; hostis.
quia uincisse Inclomer
ticis doluit. protinus

et teriora requisit. ^{2. R.}
Amicos namq; eius de
locis singulis. quasi pro
exercenda caritate
commouit. Eorumq;
ora sub specie conso
lationis aperuit.
Sed per hęc uacula In
crepationis Intor sit.
quæ eo durius cor
secure audientis In
figerent. quo Inter
ostense & non serua
te caritatis tenebras
Inprouisa uulneraret.
Post hos quoq; ad
contumelias etia
heliu iunior excitat.
ut tranquillitatem
tente mansuetudi
nis. scilicet dedigna
te leuitas per turba
rā etatis.
Sed contra tot contumelias
hostis machinas.
Stetit Inuicta con
stentia. Stetit

2^v aequanimiter In frac
ta. Nam uno eodeq;
tempore uerba ad
uersantib; opposuit
prudenciam. rebus
uitam. Nemo igit
scm uirum quam uir
de illa parte post
flagella scriptu sit.

In omnib; his non pec
cauit iob. labor suis.
Saltem post modum
In contentione ami
corum aestim& In
ter uerba deliquisse.

Sathan quippe tep
tationem illius ex
petit. Sed dr̄ qui
hunc laudauerat.
In se ipso eius inten
tionem certimur
accepit. Quisquis
ergo beatum iob
deliquisse In suis
sermonib; quaeri
tur. quid aliud qua
erit dm̄ qui pro illo

proposuit per dedir
se confite tur.

Quia uero antiqui
patres fructiferi
arborib; similes. N
solum pulchri sunt
per speciem. sed & ia
uales per ubertate.

Sic eorum uitae pen
sanda e. ut cum mi
ramur quae sit uiri
ditas. In historia. In
ueniamur. Et quan
ta sit ubertate. In alle
goria. Quatenus
cum blandum est
quod In foliis redol&

Cognoscamus & quae
dulce sit. quod In fruc
tibus sapit.

Nullus quippe super
ne adoptionis gra
tia habuit. Nisi qui
hanc per cognitione
unigeniti accepit.

Dignum itaq; est
ut ipse In eorum

3R

uitae & lingue resplen
 deat. qui eos ut resplen
 dere mereantur in
 lustrat. Nam cum
 In tenebris lumen lu
 cens accenditur. pri
 us lucerna ecclesiam
 quae uidere caetera
 efficit uidetur.

Inde necesse est ut
 si uere intendimus
 In luminata cernere.
 Studeamus mentis
 oculos ad ipsum In
 luminans lumen ape
 rire. Quod & In eis
 dem beati iob sermo
 nib: & iam remotis
 allegoariarum um
 bris. quasi depressis
 saltem noctis tenebris
 coruscis more per
 transeuntis Inter
 micat. Cum dicitur
 Scio quod redemp
 tor meus uiuat. et
 In carne mea uidebo
 dm.

Hoc nimirum In nocte
 historiae paulus lu
 men In uenerat cum
 dicebat.

Omnes In moysen bap
 tizati sunt In nube
 & In mari. Omnes ean
 dem escam spiritale
 manducauerunt.
 Omnes eundem potum
 spiritalem biberunt.
 Bibeant autem de spi
 rituali. consequenti eor
 petra. petra aute
 erat xpr.

Siligitur redemptoris
 speciem petra tenu
 it. quia non figura
 illius beatus iob In si
 nu & quicum quem
 uoce protulit. etia
 passione signauit.

Inde & non In merito
 iob uidelicet dolens
 dicitur. quia illius
 In se Imaginem & pri
 mit. De quo per

3^v esalem longe ante
nuntiatur. Quod do
lores nror ipse porta
uit. Sciendum quoq;
ē. quod redemptor
noster unam se per
sonam cum scā ecclesia
quam ad sumpsit. ex
hibuit. De ipso enim
dicitur. Qui ē caput
xpi. Rursumq; de
eius ecclesia scriptū ē.
Et corpus xpi. quod
est ecclesia.
Bectur igitur iob. qui
mediatoris typum
eo uerius tenuit. quod
passionem illius non
loquendo tantum mo
do. Sed etiam patien
do prophetauit. cū
Indictis factisq; suis
expressione redemp
toris innititur. Re
pente ad significatio
nem corporis ali
quando diriuatur.

Ut quod xpm & ecclesia
unam personam cre
dimur. hoc etiam unius
personę ac ab; signifi
cari. Videamur
uxor uero eius quae
eum ad maledicen
dum pro uocat. quid
aliud quam prauita
tem carnalium signat.
Qui intra scā ecclesia
Incor rectis morib;
positi. Eo durius uitā
fidelium quo uicinius
premunt. que dum
utcri a fidelib; quasi
fidelis nequeunt.
tanto grauius. quanto
& interior tolerantur.
Amici uero eius. qui
quasi dum consulunt
Inuehuntur. hereti
corum figuram ex
primunt. qui sub spe
cie consulendi agunt
negotium seducendi.
Inde et a beato iob

dum pro dno uerba
faciunt. ad dno repro
bantur. Quia uide
licet omnes heretici
dum dnm defendere
nituntur. offendunt.

Unde eis apte & ab eo
dem sco uiro dicitur.

Disputare cum dno cupio.
prius uos ostendens
fabricatores menda
cui & cultores peruer
sorum dogmatum.

Constat ergo eos here
ticorum typum gere
re. quos scilicet uir recte
arguit. cultui peruer
sorum dogmatum
de seruire.

Quia legitur iob inter
pretatur dolens.
quo nimirum dolore
uel mediatoris pas
sio. uel scae ecclesie
labore exprimitur.
quae multiplici pre
sentis uite fatigatione

cruciatur. 4R

Amici quoque eius exuo
cabulum nominis
meritum suae indi
cant actionis.

Nam helisatz latina
linguae dicitur. dnm
contemptus. Et quid
aliud heretici faciunt.
Nisi quod dum falsa de
dno sentiunt. & super
biendo contempnunt.

Baldac^{us} interpretatur.
uetustae sola.

Bene autem omnes
heretici. In his quae
de dno locuntur. du^{non}
Intentione recte. sed
ad petitione tempo
ralis gloriae uideri
predicatores appe
tunt. uetustae sola
nominantur.

Ad loquendum quippe
non zelo noui homi
nis. sed uite ueteris
prauitate concitantur.

4^v
Sofar quoq; Latino ser-
mone dicitur. dissipa-
tio speculae. uel spe-
culatorem dissipant.
Mentes namq; fidelium
ad contemplanda
superna se erigunt.
Sed dum hereticorum
uerba peruertere
recte contemplanter
appetunt. specula
dissipare conantur.
Intrib; itaq; amicorum
Iob. nominib; tres in
hereticis perditionum
casus exprimuntur.
Nisi enim dñm contemp-
nerent. nequaquam
de illo peruersa sen-
tarent. Et nisi uetis-
tatis cor traherent.
In nouae uitae Intelle-
gentia non errarent.
Et nisi speculatione
bonorum destrue-
rent. nequaquam
eos supna iudicia

tam districto exami-
ne. prouerbiorum
suorum culpa repro-
barent. Contem-
nendo igitur dñm in
uetustate se retinent.
Sed in uetustate reti-
nendo prauis suis ser-
monib; speculationi
rectorum nocent.

Post hoc quoq; heli
junior in beati Iob
exprobratione sub-
iungitur. Excusatur
persona uidelicet
species quorundam
doctorum fidelium.
Sed tamen arrogan-
tium designatur.
Culur uerba non faci-
le intellegimus. nisi
ex subsequenta
dominica correptione
penremur.
Ait naq; de illo dñr.
Quis est iste in uol-
uentis sententias

sermonibus Imperitias.

Cum uero dicitur sententia: Sed non addit: propterea quales. Vult proculdubio bonas intelligi. Nam cum sententiae nominantur. Nisi & cum male dicantur. male sentire non possunt.

In bono enim semper sententias accepimus. quae sine reprobatione adlectione ponuntur. Sicut scriptum est. Sapiens sibi uideatur piger. Septem uiris loquentibus sententias. Quod uero dicitur. quia reus sententiae Imperitias sermonibus inuoluntur. Hoc summo pere ostenditur. quia. ubi cum elationis fatuitate proferunt.

Magna quippe in eo Imperitia est. humilitate

dicere. necesse quod dicit. & ueritatis sensibus elationis uerba miscere. Omne enim quod dicitur. quatenus per tunc potest. qualitate distingui.

Si aut mala male. aut bona bene. aut mala bene. aut bona male dicantur.

Male enim malum dicitur. cum res peruersa succedat. Sicut scriptum est. Benedic do & morere.

Bene bonum dicitur. cum recta predicantur. Sicut iohannes ait. Agite penitentiam. Ad propinquauit enim regnum celorum.

Malum bene dicitur. quando per or dicentur. idcirco utitur exprimitur. ut reprobetur.

5^v
Sicut paulus ait.
Femine eorum Inmuta
Fuerunt naturalem
usum. In eum usum
qui est contra naturam.

Quo loco execranda quo
q: uirorum facinora
subdidit. Sed honeste
In honeste narrauit.
ut multar ad honesta
as formam. In honesta
narrando reuocaret.

Male uicem bonum
dicitur. Cum rectum
aliquid. Recto studio
non proferatur.

Sicut In illuminato caeco
facerisaei dixisse per
hibentur. Tu sis disci
pulus eius.

Quod maledictionis
utiq: dixerunt studio
non orationis uocam.

Vel sicut heaifer ait.
Expediit unum mori
pro populo. ut non
totum gens pereiret.

Bonum quippe. Sed n̄
bene locutus ē. quia dū
crudelitatem necis
appetit. Redemptio
nis gratiā prophetaū.

Hoc igitur modo heliu
quoq: dicere non bene
bona reprehenditur.
quia In his quae uera
citer loquitur. Arro
ganter Inflat. Arro
ganter Inflat.

Qui eo speciem arrogan
tium signat. quo per
sensum rectitudinis.
In tumoris uerba se
eleuauit. Sed quidē
quod tres amicos re
conciliari per septe
sacrificie diuina uox
precepit. Heliu uero
sub unius tantum modo
sententiae increpato
ne derelinquit. nisi
quod nonnumquam
heretici diuinae gratiae
largitate perfusi.
ad unitate sc̄ae ecclē

redeunt. Quod bene
ipsa amicorum recon
ciliatione signatur.
Pro quibus tamen beatus
Iob exorare precipitur.
Quia nimirum hereti
corum sacrificia accep
ta deo esse non possunt.
Nisi pro eis uniuersales
ecclesie manibus offe
rantur. Ut eius meritis
remedium salutis inue
niant. quem uerborum
suorum laculis in pug
nando feriebant.
Unde et septem pro eis
sacrificia memoran
tur oblata. quia dum
septiformis gratiae
spiritum confitentes acci
piunt. quicquid septem
oblationibus expiantur.
Hinc in iohannis apoca
lypsi per septenarium
ecclesiarum numerum
uniuersales ecclesie
designantur.

6R
Hinc per salomonem
de sapientia dicitur.
Sapientia aedificauit
sibi domum & cecidit
columnas septem.
Ipsa ergo sacrificiorum
numero reconciliati
heretici. quid prius
fuerint exprimunt.
qui perfectioni septi
formis gratiae non
nisi redeundo iunguntur.
Bene autem taurus pro
se et arietes obtulit
se describuntur.
Intaurus quippe. Cer
uix superbiae.
In ariete autem duca
tur gregum sequentium
designatur.
Quid itaque est pro eis
tauros arietesque mac
tate. nisi eorum super
bum ducatum inter
ficere. Ut de se humi
lia sentiant. & post se
lam corda Innocentium

6^v non seducant

Ceruice enim tumentibus
ab ecclesie uniuersitate
resilierant. Et infir-
mor post se populos
quasi sequentes greger-
trichebant. Ueniant
igitur ad beatum iob.
Idest reuertantur ad
ecclesiam. et septena-
rio sacrificio. tauror
& arietes mactandor
offerant. qui aut uni-
uersali ecclesie con-
iungantur humilitate
interueniente inter-
ficiunt. quidquid prius
tumidum de superbo
ducatum sapiebant.

Heliu uero per quem
uane glorie amato-
res signati sunt. etiam
intra sciam ecclesiam
constituti. quia ea que
recte sentiunt. humi-
liter proferre con-
temnunt.

Nequaquam per sacri-
ficium reconciliari
precipitur. quia arro-
ganter quidem. sed
tamen fideles pro eo
quod iam intus sunt
per septem sacrificia
reuocari non possunt.
Quos tamen sub heli
specie sententia diui-
na reclaruit. atq;
in eius ueritatis senten-
tiis. Sed elationis men-
tem ac uerba repre-
hendit. Que nimirum
reprehensio quid ali-
ud signat. nisi quod
eorum in tra positor super-
bie distinctionis incre-
patio. uel per flagel-
lum corripit. uel per
lustum examen sibi
metipsis relinquere.

Tales quippe intra
ecclesiam. recte qui-
dem predicant. sed
tamen de iudice

audire merentur ad
uersic. Quia per ecc bo
na quae non propria
proferunt. non auc
toris sui gloria. Sed
propriam laudem
quaerunt. Unde
hoc quoq; caute pen
sandum e quod diuina

uoce de heli dicitur.
Quis est iste.
Prima quippe inter
rogatio adis e expro
bratio. Nam quis e
iste non dicimus. nisi
de eo utiq; quem nesci
mus. Nescire autem
diu reprobare est.

Unde quibusdam quos
reprobat. In fine dic
turus est. Nescio uos
unde sitis. Discedite
ame omnes operarii
iniquitatis.

Quid est ergo de hoc
arrogante require
re quis est iste nisi apte

7R
dicere. Ego arrogan
tes nescio. Id est. eoz
uita in sapientie meae
uirtute non ad proba
quidum laudibus
humanis inflantur.
A uera gloria aeter
nae retributionis ina
nescunt. Cuius dum
sententias minime
respuit. Sed tamen
eum ipsum qui illas
protulit reprehendit.

Quasi aperte insinuat
dicens. Noui que dic.
Sed ignoro quid dicit.
quia ueraciter pro
lata ad proba. Sed
eum qui de bonis quae
proferit extollitur.
non agnosco.

Uit uero aperte osten
damur in elationis
lactantiae heli qua
turpiter diffluat
formam prius osten
dere boni pdicatoris

7^v
debemus. quatenus
existat huius rectitu-
dinis monstratur.
Liquido tortuoso qua
prava sit incurbatio-
nis scilicet uniuersalis
ecclesiae Spiritus
quisque predicator. In
cunctis quae dicit.
Soleri circa se inspi-
cit. ne in eo quod rex-
te predicat. uitio se
elationis extollat.
Ne uitae a lingua dis-
cordet. ne pacem qua
in ecclesiam adnun-
tiat. In se ipso dum
benedicit. et male
uiuere amittat. Sed
studet summopere
contra maledicor-
um rumores aduersan-
tium. et defendere
loquendo quod uiuit.
Et ornare uiuendo
quod dicit. Nec in his
omnibus suam. Sed

auctoris gloriae quaerit. atque omnem sapi-
entiae gratiam quam
ut loqueretur accepit.
Non sui se aestimat
meritis. Sed eorum
intercessionibus pro
quibus loquitur acce-
pisse. Sicque dum se
infra deicit. Super se
quia suae nimirum
magis mercedi pro-
ficit. quod bona quae
exercere preualent
alienis meritis reddat.
Indignum se omnibus
iudicat. etiam cum dig-
nissime cunctis uiuat.
Scit enim quod bona
quae innotescunt
hominibus sine peri-
culo esse uix possunt.
Et quam uir se sapien-
tem esse sentiat.
uellet tamen esse sapi-
ens. non uideret atque
hoc sibi omnimodo

quod loquendo procli-
tur per timentis. ^{sup}
Et siliceat tacere appe-
tit. dum esse multas
totius silentium cernit.
Eosq; se feliciores putat
quos intra scā ecclē-
siam locus inferior
per silentium occultat.
Et tamen. ut scā ecclē-
defendatur. quia ad
loquendum. u. carita-
tis in pellitur. Ex ne-
cessitate quidem
officium locutionis
suscepit. Sed & magis
no desiderio otium
taciturnitatis quaerit.
Hoc seruet uoto. Illud
exerce ministerio.
Hanc autem elicens
formulam arrogan-
ter ignorant. Neq;
enim locuntur. quia
causae eueniunt.
Sed causas euenire appe-
unt. ut loquantur.

8R
Quorum nunc heliu spe-
ciem signat. In locutio-
ne sua. In mensa seutio
elationis exaltat.
Igitur finitur beati iob
sermonibus. Subditur.

O miserunt ^{Explis plus}
autem tres uiri ^{que pnt}
illi respondere
iob: eo quod iustus
sibi uideretur.

Hoc quod de eo eloi-
tur. eo quod iustus sibi
uideretur. Sacre huius
scriptor historiae ad
amicorum iudicium
retulit. Non autem
beatum iob de elatio-
nis tumore repro-
bant. Sequitur.

Et iratur indignatusq;
Helii filius barachel
buzitar. de cognatione sua.

Bene haec ipsa uel elig-
uel parenter. uel
loci. uel cognationis
nomina. Nottem

8^v
exprimunt proprie
actionis. heliu quippe
Interpretatum sonat.
dñr meus iste. uel dñr
dñr per quem sicut supe
rius diximus designa
tur. Recte fides arro
gantium Intra ecclesi
am positorum.

Unde et hoc ipsum et
etiam nom congruit.

Nam quam uis luxta
dominica precepta
non uiuunt. Om̄ tē
esse dñm recognoscunt.
quia In ueritate car
nis. etiam formam
detactis Intellegunt.

Sicut per prophetam
dicitur. Scitote quod
dñs ipse est dñs.

Barachel uero Inter
pretatum dicitur.

Benedictio dñi.

Buztar autem contemp
tibilis. quod arrogant
p̄dicantib; bene.

utrumq; concordat.
quia In predicationis
facundia. benedictio
nem quidem gratiae
diuinae percipiunt.
Sed In elatis suis morib;
esse ea contemtilib;
stendunt. Ipsa quip
pe quae acciperunt
bona. eo despiciabi
lia faciunt. quo ne
quaquam eis bene
uita nouerunt.

Ap̄te autem dñm de
cognitione ram dicit
tur. Recte quippe
Interpretatur. Excel
sus. Excelsus namq;
ē fidelium populur
qui huius uite Infirma
et ablecta contēnit.

Excelsi sunt qui dicere
cum paulo nouerunt.

Nostri conuersatio
In caelis ē.

Helu itaq; de cogna
tione ram dicitur.

98
Quia unusquisque: predica-
tor interrogans. Intra
uniuersalem ecclesiam
positus. Suis populis fi-
dei ueritate sociatur.

Quem uis uiceborum uita
elationis prauitate
dirungitur. Sequitur.

Iratus est autem ad-
uersus iob. eo quod
iustus dixerat coram
deo. porro aduersus
amicos eius indigna-
tus est. eo quod non in-
uenissent responsio-
nem rationabilem.
Sed tantum modo con-
demnassent iob.

Solenter Intuendum
est quod beatum iob
ideo reprehendit.
quod coram deo iustus
esse se dixerit. Ami-
cos uero eius ideo re-
darguit. quod con-
demnauerunt eum.
Responsionem contra

illum rationabilem
non dederunt.

Istis namque Indiciis
aper te collegitur.
quod per eum species
amatorum uane glo-
riae designatur.

Job quippe de presump-
tione iustitiae. amicos
uero eius destulta
responsione redar-
guit. Cuncti enim
uane gloriae secta-
tores. dum se in omni-
bus preferunt. Alios
quidem de fatuis sen-
sibus. Alios autem de
indignis meritis repen-
dunt. Idem. Alios
censeunt nihil scire.
Alios non bene uiuere.

Et quam uis iuste om-
nes extra ecclesiam
positos. praua senti-
re. redarguunt.

Tamen & eos qui in-
tus sunt. pro uitae

94
dispectu contemnunt.
Et contra illos ex magni-
tudine recte sentiendi.
Contra istos uero quasi
ex merito bene uiuen-
do superbiunt.
Bene autem heliu modo
beccam iob. modo do-
amicor eius increpare
perhibetur. Quia ama-
tores uane gloriae
aliquando intra scā
ecclesiam constituti
et aduersarios p̄mun-
dum uera predicant.
Et eiusdem scāe eccle-
siae morib: contradicunt.
Dum de ipsa p̄dicatio-
ne gloriantur.
Premunt aduersa-
rios uirtute dicti.
Premunt scām ecclesi-
am qualitate dicen-
di. Illor predicatione
ueritatis. istem uitio
elationis impugnant.
Sequitur.

Itur heliu ex p̄ta
uit iob loquentem.
Eo quod seniores essent
qui loquebantur.
Cum autem uidisset quod
respondere non pos-
sent. Iratus est uehe-
menter.
Quem uis scā ecclesia
sit procul dubio ad-
uersarius suis antiqui-
or. quia de illa ipse
non autem exire ipsa
de illis. Sicut de eis
per iohannem dicitur.
Ex nobis exierunt.
Sed non erant ex nob.
R̄cte tamen eisdem
aduersarius heliu
lunior fuisse descri-
bitur. Quia nimirum
post exortac hereticor
bella esse in scām
ecclesiae fastu scien-
tiae inflati. arrogan-
ter coeperunt.
Cum enim grauiora

hostium prodire cer
tamina. Tunc sunt pro
fecti subtiliora sensuum
specula requisita.

Tunc argumentorum
obstacula. Tunc per
plexior. Indicigo uerboꝝ
quae sepe uiri feruen
tes ingenio. dum con
gruae inueniunt ar
roganter intumescunt.

Et quod per elationis
uitium plerumq; con
tingit. isdem acutis sen
sibus quibus hostem feri
unt. prosternuntur.

Dum in his quae recte
de deo sentiunt. nondi
sed suam gloriam que
runt. Unde heliu
quoq; multa quidem
recte loquitur. Et
tamen diuina uoce
ac si per uersa dixe
rit increpatur.

Cum uero dicitur: quia
heliu expectabit lob

loquentem. eo quod
seniores essent qui lo
quebantur. Aperte
beato iob. non pro sua
sed pro amicorum re
uerentiae reseruisse
monstrantur.

Quia uidelicet arrogan
ter intra positi. et in de
scam ecclesiam quam
defendunt. dispiciunt.
Et plerumq; contingit.
ut plus ingenia male
seipientium. quam sim
plicem uitam innocen
tium uenerentur.

Plus reseruent linguis
extra loquentium.
quam meritis intra
positorum.

Quam uis utrisq; e diuer
so obuiant. cum & ab
illis rectitudine sen
suum. Et a scā ecclā
morum prauitate
discordent. Sequitur.

Respondensq;

heliu filius barachel
 buxtis dixit.
Junior sum tempore.
 uos autem antiquiores.
 Idcirco de misso capite
 uertur sum. Indagare
 uobis meam sententi-
 am. Sperabam enim
 quod etiam prolixior
 loqueretur. et annorum
 multitudo doceret
 sapientiam.
Cuncta haec quae
 ab eo per timorem
 superbiae proferun-
 tur. Cur sim potius
 perstringenda sunt
 quam adtentius ex-
 ponenda. Quae
 enim soliditate gra-
 uitatis carent. expo-
 sitionis subtilitate
 non indigent. Sed
 solum puto breuiter
 intimandum. quod
 heliu quam diu pro-
 clatis sui respectu

tacuit. Sapientior
 fuit. Cum uero in
 alius annorum multa-
 tudinem semetipsum
 preferens dispicit
 quam pueriliter de-
 sippiat ostendit.
Nam contra eius sen-
 tentia. et etiam pro-
 lixior loquitur. Et
 per annorum multa-
 tudinem sapientiae
 docetur. Quia & si
 longeuus sensum
 non probet. usum tamen
 uehementer exercet.
 Sequitur.
Sed ut uideo spiritus
 In hominibus et In-
 spiratio omnipoten-
 tis dat intelligentiam.
Hae recte dicere.
 Sic eandem Intelle-
 gentiam sibi prece-
 teri non arrogare.
Neq; enim parua
 condemnatio est.

ex eo bono quod com-
muniter datur. pri-
uate gloriari.

Scire bonum unde acce-
perit. & nescire quo
modo ut bono debe-
at quod accepit.

Quatuor quippe sunt
species. quib; omnib;
tumor arrogantium
demonstratur. Cum
bonum aut a se me
ipsis habere se aesti-
mant. aut si sibi da-
tum de super credunt.

Pro suis se hoc accepit
se meritis putant.
aut certe cum iactant
se habere quod non
habent. aut dispec-
tis caeteris singula-
riter uideri appe-
tunt habere quod
habent. A se me
ipso enim bonum se
habere iactabat.
Cui per apostolum

dicitur. Quid autem
habes quod non acce-
pisti. Si autem acce-
pisti. quid gloriaris
quasi non acceperis.

Rursum nedari nobis
bonum gratie pro
meritis precedentibus
meritis crederimus.

Idem apostolus ammo-
nit & dicens.

Gratie estis saluati
per fidem. et hoc
non ex uobis. di donum
est non ex operibus.
ut ne quis gloriatur.

Qui & iam de se me ipso
ait. Qui prius fui
blasphemus & perse-
cutor. & contumelio-
sus. Sed misericordia
consecutus sum.

Quibus uerbis aperte
declarat. quod gra-
tie non pro meritis
tribuat. Dum ex
se ipso docuit.

pienon
uero in
m multa
ipsum
spicit
ter de
dit
ur sen
ar pro
ur. Et
m multa
entiae
quia & si
ensum
i tamen
exerax. sed
sprē
et in
ipoten
egentia
licerit
Intelle
prece
rogare
parua
atio est

Et quid de malitiae meru-
it. Et quid de benefu-
lentie accepit?
Rursum nonnulli lactant
se habere quod non
habent. Sicut diuina
uoce per prophetam
democob dicitur.
Superbiam eius. et ar-
rogantiam eius. ego
noui. Et quod non sit
luxta eam uirtus eius.
Et sicut angelo ecclesie
claudiciae dicitur.
Quia dicit quod diues sit
& locupletatus. Et
nullius egeo. Et nescis
quia tu es miser. et
miserabilis & pauper
& caecus. & nudus.
Rursum nonnulli dispex-
erunt caeteris uidere
appetunt. Singula-
riter bonum habere
quod habent.
Unde & facrisus id
circo de templo absq;

Iustificatione descen-
dit. Quia bonorum
operum merita sibi
quasi singulariter
tribuens. oranti publi-
cano se pretulit.
Sed quoque apostoli ab
hoc elationis uitio re-
uocantur. quidepre-
dicatione redeunt
cum elati dicerent.
Dne In nomine tuo &ia
demonia nob sublecta
sunt. Ne de hac mira-
culorum singulari-
tate gauderent. Ilico
eis respondit dnr dicens.
Quidebam sathen uel
ut fulgor de caelo
cadentem. Ipse quip-
pe singulariter ela-
tus. dixerat.
Super astra celi exal-
tabo solum meum.
Sedebo In monte tes-
tamenta In lateribus
aquilonis. Similis ero

altissimo. Et miretur
 ut in discipulorum cor
 dib; elationem preme
 ra. mox iudicium rui
 nae reulit. quod ipse
 magister elationis
 accepit. Ut in auctore
 superbie dicerent.
 quid de elationis uitio
 formidarent.

In hac itaq; arrogantie
 quicquid speciei crebro
 humanus animus la
 bitur. Ut id quod ha
 bea. habere se singu
 lariter gloriatur.

In qua tamen diaboli
 cae similitudine uici
 niur cel propinquat.
 Quia quisquis bonum
 se habere singulari
 ter gaudet. quisquis
 uidere sublimior cete
 ris quaerit. illum
 uidelicet imitatur.
 qui despecto bono soci
 etatis angelorum.

Sedem sua ad aquilone
 ponens. Et altissimi
 similitudinem superbe
 appetens. per Iniqui
 desiderium. quasi cel
 quoddam culmen cona
 tur e singularitatis
 erumpere.

Heliu ergo quam uis
 dici adno sapientia
 confite tur. In hac ite
 men elationis specie
 libitur. Ut sapientio
 rem se caeteris gaude
 at. Ut quasi de singu
 leri bono se se inani
 ter extollat.

Quod uerbis sequentib;
 indicat dicens.

Non sunt Longeui
 sapientes. nec sener
 Intellegunt iudicium.
 Ideo dicam audite me
 ostendam uobis etia
 ego meam scientia.
 Expectaui enim sermo
 nes uros. Audiui

prudentia uestram.
 donec discepteremini
 sermonibus; Et donec
 putabam uos aliquid
 dicere considerabat.
Quam ad Intentio
 nem littere expec
 tat. loquens heliu. In
 dicat quem superbo
 tacuerit. Cū enī dicit.
 Expectaui sermones
 uros. et putabam
 uos aliquid dicere.
Aperte declarat se
 ad uerba senum iudi
 cantis potius studio
 quam discentis uoto
 tacuisse. Quamuis
 hæc melius uitæ arro
 gantium signant.
 quia quando intra
 scām ecclesiam positi
 cum eiusdem scæ
 ecclesie aduersari
 or conspiciunt. Non
 in eis annor tempore.
 Sed Intentionem

solent pensare uer
 borum. Nam quan
 to libet sint eisdem
 arrogantibus; antiquo
 res heretici eos au
 dacter conprimunt.
 In quorum uerbis dog
 matic peruersa rep̄
 hendunt. Sequitur.
Sed ut uideo non ē
 qui arguere possit
 iob. et respondere
 se uobis sermonibus
 eius. Ne forte dica
 tur Inuenimus sapien
 tiam. Dñs proiecit
 eum. non homo.
Sepe heretici per
 hoc quod esse et
 hominibus dispicabi
 les solent. Cum acunc
 tur fere gentibus; scā
 ecclesie uenerari
 conspiciunt. Opini
 onem eius quibus ua
 lent obrectationi
 bus; lacerare contendunt.

dicentes. Idcirco illi
 cuncta temporalia
 suppetunt. quia ei
 premia aeternorum
 munerum subtrahun-
 tur. Quorum uoci heliu
 obuiet dicens.

Neforte dicatur Inueni-
 mur sapientia. dñs
 proiecit eum n̄ homo.

Acsi arroganter Intra
 ecclesia. Sed tamen
 fideles contra here-
 ticor dicant. per hoc
 quod scām ecclesiam
 In honore hominum
 florere temporali-
 ter cernitur. proiec-
 tam eum adno non
 credatur. Scit enim
 redemptor eius. et
 In hoc tenere solatia
 uenientia tribuere.
 Et per uenientia ad
 aeternam patria
 superna premia
 reseruare.

In cassum igitur dicitur ^{13R}
 quia dñs eum. & n̄ homo
 proiecit. Cum uene-
 ram illa acunctis fere
 hominib. **U**ideatur
 quia sicej terrene glo-
 ria adlumentū tribu-
 etur. ut phoc multipli-
 cius & ia ecclesie caelestia
 subuehantur. **S**equitur

Nihil locutus ē mihi.
 Et ego non secundu-
 uros sermones respon-
 debo illi.

Quid est quod ait
 Nihil locutus ē mihi.
 Numquid scā ecclia
 per p̄dicatores iustos.
 cum Intra se arrogan-
 tes conspiciat. erudire
 ac reclar guere pre-
 ter mittit. **E**xerceat hæc
 et cotadi e. **E**xerceat
 non cessat. **S**ed heliu
 qui loquentem publi-
 cae beatum iob audi-
 erat dicebat.

Nihil locutus est mihi.
 Quia nimirum omnes
 arrogantes. uoces
 quidem sc̄ae ecclesiae
 audiunt. Sed sibi eccr
 dici dissimulant. quan
 do elationis uitium
 emendare contemp
 nunt. Nec se desup
 bice redargui aestimant.
 quia esse se humiles
 putant. Qui etiam
 redargui despiciunt.
 dum sapientiores se
 & ipsi redarguentib;
 arbitrantur.

Quod uero ait. Et
 ego non secundum
 sermones uestros
 respondebo ei.

Bene beato Iob non
 secundum sermones
 eorum respondere
 se dicit. Arrogan
 tes enim intra eccle
 sicam positi. Respon
 dent contra eam.

Sed non sicut heretici
 exterius constituti.

Nec enim contradicunt
 ei praua predicando.
 Sed per uerse uiuen
 do. Quia nec deo ut
 heretici indigna sen
 tiunt. Sed de se plur
 quam necesse est digna
 suspicantur. Sequitur.

Examuerunt. nec
 responderunt ultra.

Abstuleruntq; a se
 eloquium. Bene ad
 helu uerba amici Iob
 examuisse referunt.

Quia non numquam
 arrogantes ecclesie
 defensores. quia uir
 ordinem dicendi te
 neant. Tamen aduer
 sarios ipse dictorum
 uirtute perturbant.
 Sequitur.

Quoniam legitur expectaui
 & non sunt locuti.
 Steterunt nec responderunt
 ultra.

14R
FINIS esse locutionis sa-
pientium sola. Ut eo-
usq; dicant quo aduer-
sarius silentium Inpo-
nunt. Non enim se
ostendere. Sed praua
docenter conpercere
cupiunt. Postquam
uero de amicis iob dic-
tum est. Extimuerunt
nec responderunt ul-
tra. Abstuleruntq;
a se eloquium.

Helu sub lungenis ait.
Expectaui & non sunt
locuti. Steterunt. nec
responderunt ultra.
Et illis iam silentib; ad-
huc uerba multipli-
cat. Quia uidelicet
uir arrogans. & for-
mam In se arrogan-
tium Intentans. non
aduersariorum dicta
superare. Sed suam
sapientiam ostentare
festinat. Unde & seqt.

Respondebo & ego
R. p. stem meam. et
ostendam scientiam
meam. Hanc enim
partem suam omnes
arroganter aestimant.
si scientiam non tam
habeat quam ostendat.
Quia nimirum omnes
elati. Scientiam non
habere appetunt.
Sed ostendere.

Quo contra bene per
moysen dicitur.
Uas quod non habuerit
operculum. nec liga-
turam ^{desup} In mundum erit.

Tegmen quippe oper-
culi. uel ligaturae est.
Censurae disciplinae.
Qua quisquis non pre-
mitur. quasi uas In
mundum pollutumq;
reprobatur.

AN non uas sine oper-
culo helu fuerat. qui
hanc esse parte sua

14v
aestimauerat. Si ostenderet scientiam quam habebat. Quasi enim uis sine operculo uel ligaturae pollueretur. qui per studium ostentationis patens nullo uelamine tacturni tactis operitur.

Praedicatores autem sui partem suam reputant. Si intus quidem ipsi de sapientiae gaudeant. foris autem alios ab errore compescunt. neque a se ita loquendo exeunt. ut gaudium mentis in ostensione ponant diserte locutionis. Sed bonum scientiae in cordis secreto meditantur. Et ibi gaudent. ubi hoc percipiunt. non ubi inter temptationem laqueos innotescere

compelluntur. Quia uis cum bonum quod accipiunt innotescunt. media interueniente caritate. & prouectu audientium. & non ex propria ostensione gratulantur.

Arrogantes enim cum scientiam accipiunt. nihil se accepisse aestimant. Si hanc eos occultam habere contingat. Nusquam quippe suum gaudium nisi in ore hominum ponunt. Unde & fatuae uirgines. In uasis suis oleum non sumpsisse referunt. quia arrogantes omnes cum se ab aliquibus fortasse uitae continent. bonum gloriae intra conscientias habere non possunt.

In uase autem proprio

sumpserat paulus oleum
 qui dicebat. **G**loria
 nra haec est. testimo
 nium conscientiae nre.

Inane ergo uasculo
 ferre e. Intra corde
 uacuo. foras humani
 oris iudicium querere.

Heliu itaq. quia glori
 am dum exterius qua
 rit. Intra uer oleum
 non habet. Dicitur.

Respondebo & ego pars
 tem mea. & ostenda
 scientiam meam.

Unde & hoc ipsum quod
 de feruore uanae
 glorie Intra patitur.
 uerbis sequentibus
 aperit dicens.

Plenus sum sermo
 nib. et quoad tactu
 me spr uteri mei. **E**n
 uenter meus quasi
 mustum absq. In spi
 raculo quod langu
 cular noua diruipit.

Loquar & respirabo
 paululum. **A**periam
 labie meae. **E**t respon
 debo. **N**on num
 quam arroganter
 uiri. Dum predicator
 res scos. magna elo
 quia ac pro locutione
 sua uenerari conspi
 ciunt. Locutionis eoz
 celsitudinem non uti
 litatem intentionis
 Imitantur.

Neq. hoc amant quod
 illi appetunt. Sed hoc
 summopere appetunt.
 quod dari hominib.
 ostenduntur.

Nam sepe contingit
 ut sapientes uiri. Cu
 se non audiri conside
 rant. ori suo silentiu
 Inducant. Sed ple
 rumq. dum conspici
 unt quod Iniquoz
 facinora. ipsi tacen
 ab. & non corripientib.

creſcunt. uim quanda
ſp̄s ſui ſuſtineant. ut
In locutione aperte
correptionis erumpant.

Unde propheta hieremias
cum ſibi p̄dicatio
nis ſilentium indixiſſet
dicens. Non recorda
bor eius. neq; loquar
ultra In nomine illius.

Ilico ad iunxit.
Et factus eſt In corde meo
quasi ignis exſtuans.
clauſusq; In oſſibus meis.
et defecit ferre non
ſuſtinens. Audi ueni
contumelias multorum
pro eo enim quod ſe
minime audiri conſpe
xit. Silentium appetit.

Sed cum creſcentia ma
la cerneret. In eodeſ
ſilentio non perman
ſit. Quia enim foris
tacuit. & tedio locu
tionis In tuſ ignem per
tulit. de zelo caritatis.

Inflammanur quippe
corda iuſtorum. cum
non correpta creſcere
conſpiciunt acta malorum
eorumq; culpe ſe par
ticipes credunt. quos In
Iniquitate creſcere
ſilendo permittunt.

David propheta poſt
quam ſibi ſilentium
Indixerat dicens.

Posui orimeo cuſtodiam
quodum conſiſtet peccator
ad uerſum me. obmu
tui & humiliatus ſum
& ſilui a bonis. In ipſo
ſuo ſilentio iſto zelo
caritatis exceſſit. qui
ilico ſubdidit.

Et dolor meus renoua
tur eſt. concaluit cor
meum In trame. et
In meditatione mea
exardescit ignis.

In tuſ cor concaluit.
quia dilectionis ardor
per ammonitionem

locutionis exterior
emanare recusavit.
Ignis in meditatione
cordis exarsit. quia in
crepato delinquenti
um. a correptione oris
infrigit. **C**aritatis
enim zelus. consolatio
ne admirabili argen
do se temperat. quan
do contra Iniquorum
opera. per uocem cor
reptionis emicnat.
Ut & quae corrigere
non uideat increpare
non desinat. Ne se par
ticipem delinquentium
& consensu tactur
nitatis addicat.
Sed quia saepe non
nulla uicia. uirtutes
se esse mentiuntur.
Sicut effusio non nu
quam misericordia
& tenacitas. Non num
quam parsimonia &
crudelitas. Aliquando

16R
lustria uult uideri.
Ite plerumque mentem
ad loquendi impetum
uanae glorie anxietas
nequaquam se intra
silentium capiens. qua
si zelus caritatis infla
mat. atque appetite
ostensionis uir ad effre
nationem locutionis
impellit. Et quasi sub
studio consolendi tibi
do erumpit apparendi.
Non enim curat loquen
do quid prosit. Sed
quid appareat.
Nec studeat ut malum
quod cernit corrigat.
Sed bonum quod sentit
ostendat.
Unde heliu quoque spu
elationis extensus.
et sese intra silentii
claustra non capiens ait.
Plenus sum ser
monibus & coarctat
me spiritus ueritatis.

16^v
Et uenter meus quasi
mustum absq; in spiracu-
culo quod laguncular
nouas dirumpit.
Quod si intellegere
spiritualiter debemus.
hoc loco uidelicet uen-
trem. Sinum cordis
appellat. In musto
uero. Scilicet spiritus feruor
accipitur. De quo
in euangelio in dñi die
Sinum nouum in ueteri-
bus nouos. Et quod dum
repente. repleren-
tur apostoli. dum
linguis omnibus loque-
rentur. a iudeis nesci-
entibus. Sed tamen
uere attestantibus
dictum est. Hi musto
pleni sunt.
Lagunculas uero in fir-
mies ipsa humanita-
tis conscientias. uel
certe haec terrena
corporum uascula

non inconuenienter
accipimus. De quibus
paulus apostolus dicit.
Habemus thesaurum
istum in uasis fictilibus.
Heliu autem quia sicut
superius dixi. Sic in
flatione elationis
extenditur. Ac si ad
loquendum per carita-
tis gratia ardore
scilicet spiritus accendatur.
Sensus sui spiritum in eo quod
tacuit. quasi musto
absq; in spiraculo com-
parauit. Et bene
ait. quod laguncu-
las nouas dirumpit.
Quia scilicet spiritus feruor
non solum ueterum. Sed
& noua uitae uix
capitur. Mustum
ergo lagunculas no-
uas dirumpit. quia
feruoris eius poten-
tiae. & spiritus dia-
corda transcendit.

Loquar et respira
 bo paululum. aperia
 labia meca. & responde
 bo. Bene ait. Respi
 rabo. quia sicut labor
 iustorum e uidere pra
 uice nec corrigere. Itc
 grauis e labor arro
 gantium. Si quod sapi
 unt. non ostendunt.

Quoniam quippe Intrinsicus
 aestuente fere uix
 possunt. Si omne quod
 sentiunt paulo taceri
 us Innotescunt. Unde
 necesse e. ut cum res
 bona agitur. prius eius
 elatio In corde uincat.
 nisi a radice misere
 Intentionis prodeat.
 amiserit nequitiae
 fructos producat.

Hu ergo qui ad huc utrius
 bello subiacent. ne
 quaqua per pdicatio
 nis usum posse magis
 terio ceterorum debent.

Hinc enim quod iuxta ^{17R}
 diuinae dispensatio
 nis uocem ab anno uice
 simo & quinto. laeute
 tabernaculo seruiunt.

Sed a quinquagenario.
 custodes uasorum fiunt.

Quid enim per annum
 quintum ac uicesimu.
 In quo flor iuuentatis
 obortur. Nisi ipsa
 contra unum quodq;
 ut adrum bella signant.

Et quid per quinquage
 narium In quo & iube
 lei requies continetur.

Nisi Interna quies edo
 mto bello mentis &
 primitur. Quid uero
 per uasa tabernaculi.
 nisi fidelium animae
 figurantur.

Ieute ergo ab anno
 uicesimo & quinto ta
 bernaculo seruiant.
 Et a quinquagenario
 custodes uasorum fiant.

Ut uidelicet qui adhuc
 In pugnantium uitioꝝ
 certamina per consen-
 sum delectationis tole-
 rant. aliorum curam
 suscipere n̄ p̄sumant. **C**
 um uero temptationuꝝ
 bella subigerint. quo
 apud se iam de Intima
 tranquillitate securi
 sunt. Animarum custo-
 dia fortiantur.
Sed quis hæc temptatio-
 num proelia sibi p̄fecte
 subiciat. Cum paulus
 dicat. **I**deo aliam
 legem in membris meis
 repugnantem legi men-
 tis mee. & captiuum
 me ducentem in lege
 peccati. Sed aliud est
 bella fortiter perpe-
 aliud bellis eneruiter
 & pugnari. In istis
 exercitur uirtus. ne
 extolli debeat. In illis
 omnimodo extinguitur

ne subsistat. Qui igitur
 se fortiter tempta-
 tionem ferre certami-
 nis. et cum temptatio-
 ne concutitur. In alta
 arce p̄sida quietis. quia
 &ia cepit semetipsum
 sub se ipso esse conten-
 tiones uitiorum. conspi-
 cit. quibus nulla fractus
 delectatione consen-
 tit. Sequitur.

Non accipiam personam
 uir. et dñi homini non
 æquabo. Nescio enim
 quam diu subsistam.
 Et post modicum tollat
 me factor meus.

Procta consideratio.
 In quod dñi homini. id
 circo non æquat. quia
 quam diu hic subsistat.
 uel quando ad dñi iudi-
 cium tollatur ignorat.
Et bene ait. Post mo-
 dicum tollat me factor
 m̄. Quia quamlibet

78R

longum fuerit tempus
 uite presentat. eo ipso
 breue ē. quo permanens
 non ē. Neq; enim dignū
 est ut diuitium iudicet.
 quidquid sine circum
 scribitur. Sed Inter
 hęc sententias quę
 ex ueritate solidę pro
 fert ad uerba rursū
 elationis erūpt dicens.

Audi t̄itur iob eloquia
 mee. Et omnes ser
 mones meos uisculata.
 ecce aperui os meum
 loquatur lingua mee
 in faucibus meis.

Diximur de qua ela
 tione descendit. quod
 beatus iob audire se
 uel monē. quod os ape
 ruisse se phibē. quod
 linguam suā in faucibus
 loqui permittit.

Hoc habet enim propri
 um doctrina arrogan
 tum. ut humiliter

nesciant inferre quod
 docent. Et recte quę
 sapiunt. recte ministra
 re non possint.
In uerbis enim eorum pro
 ditur. quod cum docent.
 quasi in quoda sibi uiden
 tur summitatis culmine
 residere. eosq; quod do
 cent. ut longe infra se
 positū uel ut in imo respi
 ciunt. quib; consulendo
 loqui. Sed uix dominan
 do dignantur. Recte
 autē his per prophētā
 dñs dicit. **Q**uia autē
 cum austeritate impe
 rabatis eis. & cum po
 tentia. **C**um austeri
 tate enim & potentia
 imperant. quia subdi
 tos suos. non tranquille
 ratiocinando corrige
 re. Sed aspere inflex
 tere dominando festi
 nent. **A**t contra uera
 doctrine. tunc

uehementius hoc elatio
nis uicium per cogitatio
nem fugit. quanto ar
dentius uerborum suorum
laculis ipsum magistry
elationis insequitur.

Cauet enim ne eum ma
gis elatis moribus predicet
quem in corde audien
tium sacris sermonibus
insecutatur. Humili
tatem namque quae ma
gistrae omnium magister
uirtutum. et loquendo
dicere & uiuendo co
necentur ostendere.
Ut eum apud discipu
los ueritatis. plus mori
bus quam sermonibus elo
quentur. Unde pau
lus thesalonicensibus
loquens. quasi culmi
nis proprii apostola
tur oblitus. ait.

Facti sumus paruuli
In medio uestrum.
Unde petrus apostolus

cum diceret. Parati
semper ad satisfactio
nem omnipotentis uos
rationem de ea quae
in uobis est. In ipsa
doctrinae scientia
qualitatem docendi
asserunt esse seruan
da subdens. Sed cum
modestia & timore.
conscientiae habentes
bonam. Hoc autem
quod discipulo paulus
ait. Praecepta haec
& doce. cum omni im
perio. non domina
tionem potentiae.
sed auctoritate suade
rite. Cum imperio
quippe docetur. quod
prius agitur quam
dicatur. Nam doc
trinae subtrahit fidu
ciam. quando consci
entia perdit linguam.
Non ergo ei potestate
elate locutionis.

Sed bonae fiduciam Insi-
 nuavit actionis. Unde
 & sic de dno scriptum e.
Erat enim docens sicut
 potestatem habens
 non sicut scribae & pharisaei.
Singulariter naq; haec p
 principatiter. Solut ex
 potestate bona locutus
 e. quic ex infirmitate
 malae nulla commisit.
Exclusi tractis quippe
 potentia habuit. Id
 quod nobis per humani-
 tatis suae Innocentia
 ministravit.
Nos enim quia infirmi
 homines sumus. Cum
 de dno hominib; loquimur.
 Debemus primum me-
 minisse quod sumus.
 Ut ex proprio infirmi-
 tate pensemus. qua
 docendi ordine infir-
 mis fratrib; consultam.
Consideremus igitur.
 quia aut tales sumus

quales nonnullos corre-
 gimus. aut tales aliquan-
 do fuimus. Et si lam
 diuina gratia operan-
 te non sumus. ut tanto
 temperantur corde
 humile corrigemur.
 quanto nos in ipsis ueri-
 ur. In his quos emendam;
 agnoscimus. Si autem
 tales nec sumus. nec fui-
 mus quales adhuc illy
 sunt quos emendare
 curamus. Ne cor nrm
 forte superbiat. Et
 de ipsa Innocentia pe-
 lus ruat. Quoru mala
 corrigimus. Alia eoz
 bona. nobis ante oculos
 reuocemus. Quae si
 omnino nulla sunt. p
 ad occulta di iudicia
 recurramus. Quia
 sicut nos nullis meritis
 hoc ipsum bonum quod ^{habemus}
 accepimus. Ita illor
 quoq; potest gratia

19^v
supernae uirtutis infun-
dere. ut ex cetera poste-
rius. & sic ipsa possent
bonis quae nos ante
accepimus preuenire.
Quis enim credere & quod
per apostolatum meri-
tum seculus lapidatum
Stephanum precessurur
erat. qui in morte eius
lapidantium uestimen-
ta seruabat ^{supra}
Hic ergo primum cogita-
tionibus humiliari con-
debat. et tunc demum
delinquentium iniqui-
tatem increpare. Sed
hunc ut sepe dictum est.
locutionis modum heli
ignorare ostenditur.
qui in locutione sua
elationis typo. quasi
potentia cuiusdam
auctoritatis inflatus
dicens. Audi ergo
Iob eloquia mea. et
omnes sermones meos

abscultate. Ecce aperui
os meum loquatur lin-
gua mea. In faucibus meis.
In faucibus uero loqui est
silenter dicere. Et non
clamoribus uociferari.
Quibus uerbis arroganter
Intra sanctam ecclesiam
positos signat. Huius
uel ut in faucibus loqui
dicuntur. quando non
contra aduersarios
extra uiuentes clamant.
Sed quosdam intra sinum
sanctae ecclesiae. quasi uici-
nos ac luxu positos
increpant. Saepe
uero arrogantes
et eundem quem tenent
arrogantiam se fugere
ostendunt. Et
dum sic cuncta agunt
ut nullum lateant.
haec priusquam singu-
lis quasi silenter nar-
rant. quatenus non
solum de sensu intelligen-
tis

Sed de ipso apud homines
dicam arrogantiae con-
temptu gloriantur.

Unde nunc dicitur.

Loquatur lingua mea
In faucibus meis.

Ac si ipse te dicatur.

Que contrate prudente
sentio. Ecce silenter
narro. Aliquando
autem Inacutae Inpuden-
tiae elatione prosiliunt.

ut adur tacentibus: ipsi
soleant laudare quod
dicunt. Unde sublin-

git. Simpliciter corde
meo. sermones mei.
et sententia labia mea
purum loquentur.

Magne uirtutis laus est
simplicitas locutionis;
quam quicque arrogan-
ter non habent. habe-
re se hanc sollicitur
asserunt. ut securius
audiantur. Et pure
se loquutos denuntiant.

20R
Quicque dupliciter sua
malitia deprehendi
formidant. Saepe autem
& falsis uera permiscen-
t. ut inde eorum menda-
cio citius credatur.

Unde Inesse eis affectio
ueritatis agnoscat.

Quicque igitur heliu & pure
se loquaturum perhibuit.
Et dicitte sua apellan-
do sententiae fauore
preu currit.

Eandem iam sententiam
quem promisit adlun-
git dicens.

Spiritus dei fecit me. et In-
spiraculum omnipo-
tentis uiuificauit me.

Subditurus uera pre-
misit elatit. et dicitur
rus hoc quod recte
sapere & ante Innotuit
quantum timere &.

Sic nimirum. Sic arro-
gentium mentes Insa-
niunt. ut & In eis

quaerēte sentiunt. et
elationis suae tortau-
dine deprauentur.

Unde fit. ut &ia eorum
recte auditores nequa-
quā Instructent. -
quia profecto illos per-
ec quae tumide senti-
unt. non ad sui reue-
rentia. sed ad con-

temptum uocant.

Dumq; dicat pruden-
tib; stultiae uerba
miscentur. Quia
stultitia ab audiente
dispicitur. &ia pru-
dentia non tenetur.

Hinc enim per moysen
dicitur. Vir qui flu-
xum seminis sustinet
In mundus erit.

Quid est enim sermo.
Nisi semen. quidū
ordinate emittitur.
audientes mens. qua-
si concipientis uterū
ad boni operis pleni-

foedatur. Si uero Inpor-
tune diffluit. emitten-
tem polluens. generan-
dō uirtutem perdit.

Nam si sermo. Semen
non esset. de predican-
te paulo nequaqua-
at themensis dicerent.

Quid sibi uult semini
uerbius hic dicere.

De quo & lucas dicit.
Ipse enim erat dux
uerbi. Semen ergo
usui propaginis dica-
tum Incompetenter
fluens. Cetera mem-
bra colinquat.

Cum sermo per que-
In audientium sensib;
nasci Scientiae debuit.
si Inordinate prode-
at. etiam quaerecta
senserit foedat.

Unde heliu quoq; &ia
quaerecta potest
sentire conmaculat.
Dum cui. uel quid.

loquatur ignorat.

Et quasi fluxum semi-
nis sustinet. quilingua
utilitati congrua per-
uerba uicis locutionis
mouet. Bono autem
ordine & factum se
astruit. Et animatum
per spm factum. et
inspiraculum se nar-
rat animatum.

Facto quippe adam
scriptum est.

Inspirauit in faciem
eius spiraculum uitae.
et factus est homo in ani-
ma uiuentem. Sed
haec quae recte astru-
it. Utrum recte se
quatur audiamus.

Sequitur
Si poteris responde
mihi. et aduersus
faciem meam consiste.

Ecce dum narrat or-
dinem uere condi-
tionis. In fastum subito

superbe elationis eru-
p&. atq; alius uerbis
hoc idem replicat dicens.

Ecce & me sicut & te fec-
it d&. et de eodem luto
ego quoq; formatus sum.
uerum tamen miracu-
lum meum non te ter-
reat. Et eloquentia
mea non sit tibi grauis.

Quid est hoc quod heli
ordinem uere condi-
tionis agnoscit. et
modum recte locutio-
nis ignorat. Quid est
quod se beato iob. et
conditur se equat.
et locuturus exaltat.
Nisi hoc quod arrogan-
ter omnes. cunctis
quidem hominibus aequa-
liter se conditor memi-
nerunt. Sed per fas-
tum scientiae auditores
suos aequales sibi. uel
esse. uel credere de-
dignantur. Et si se

Suero...
t. emita
n. genera
n. per die
o. Semen
epredica
quaqua
dicere
nim
ere
liet.
duxo
n. ergo
indica
ter
mem
rque
ensib;
debur
prode
aerec
dat.
oq; dia
oet
racula
quid

21^v
per nature conditione
conferunt. Sed per
tumorem scientiae sup
ponunt. Aequales qui
dem se ludicant ex te
tate nascendo. Sed nō
aequales remansisse
uiuendo. Atq; In eo
quod aequales quasi
uiuendo. Iam non sunt.
Illud ad maius miracu
lum reuocant. quod
aequales nascendo fuer.
Unde Inflatu heliudic.
Ecce & me sicut & te fecit
dñs. et de eodem luto ego
quoq; formatus sum.
uerum tamen miracu
lum meum non te ter
reat. Et eloquentia
mea non sit tibi grauis.
Habent hoc & iam arro
gantes proprium.
quod priusquam dicant.
mirum se dicere semp
existimant. et locu
tionem suam admirando

preueniunt. Quia ut
In acutis sensib; ipsa
elatio quantae sit fatui
tas. Ignorant.
Notandum quoq; ē quod
paulus dum mire hebre
os admoneret. ad iunx.
Rogo autē uos fr̄s. ut suf
feratis uerbu solacii.
Et enim per paucis
scripsi uobis. Helui
autem Inania protulit.
Et quasi consolando
sub iungit.
Miraculum meum
non te terreat. Et
eloquentia mea non
sit tibi grauis.
Ille dicte sua uerbum
solacii. hic uero eloquen
tiam & miraculum
uocat. Ecce quam
distinctis apores pro
deunt fructuum. &
diuersa radice cogi
tationum. Ille de mag
nis humiliter sentit.

iste de minimis se Inani
 ter erexit. Quid ergo
 Inter haec nisi hoc est
 sollerter Inveniendum
 quod & iustisura Inimo
 se esse considerent
 & casurae semper In
 precipi testentur
Salomone ad testante
 quia. Ante ruinam
 exaltatur cor & ante
 gloria humiliatur
 Sequitur. **D**ixisti
 ergo In auribus meis et
 uocem uerborum audiui
 atque eandem uocem
 sub lingua atque
Mundus sum ego & ab
 se delicto Inmaculatus
 & non est Iniquitas In
 me. quicquid quaeretur
 In me repperit. Ideo
 arbitratus est me In
 micum sibi. Posuit
 In uerbo pedes meos.
 Custodiunt omnes semi
 tas meas.

Moxque contra haec uer
 ba quae beatum iob
 dixisse narravit. Sen
 tentia sua proferens ait.
Hoc est ergo In quo non es
 Iustificatus. Profecto
 beatus iob ueraciter
 dixerat. quod absque
 culpa fuerit flagella
 tus. hoc enim ipse dicit
 quod de illo ad diabolum
 dominus dixit. Commouisti
 me aduersus eum. ut
 affligerem eum frustra.
Sed heliu non credidit.
 cessante culpa potui
 sse eum & iam pro gra
 tia flagellari.
Nesciebat enim flagellis
 elur non delere uitium.
 Sed merita auferre.
 Et pro eo quod sine
 delicto se dixerat fla
 gellatum. haec uerba sen
 tentia increpat dicens.
Hoc est ergo In quo non es
 Iustificatus.

veniunt. Quo
 tar sensib: pra
 quantacit: fa
 norant.
 um quoque
 dum mire he
 moner & adlu
 fr: ut sup
 bu: solari.
 paucis
 Delu
 na protulit
 m solando
 meum
 recit. et
 nec non
 uis.
 a uerbum
 ero eloquen
 aculum
 ce quam
 xporer pro
 icatum &
 adice cogi
 Ille dema
 ter sentit

22^v
Hæbent enim hoc arro-
gantem proprium. ut
plur arguere appetant
quam consulari.
Et quæq; hominib; eueni-
re cognoscunt. euenisse
& solis Iniquitatib; arbi-
trantur. Nesciunt
quippe occulta iudicia
subtiliter querere
atq; id quod non intelle-
gunt humiliter perseru-
tari. quia eos sæpe
a secretis Inuestigatio-
nib; iudiciorum di. ipsa
scientiæ suæ elatio
eicit. dum extollit.
Obstaculum namq;
ueritatis est. Timor
mentis. quia dum In-
flat. obnubilat. qui
& si quando scientiam
uidentur adipisci.
quasi de quadam reru
cortice. et non de se-
crete dulcedinis me-
dulla pascuntur.

Micantib; Ingeniis. sepe
exteriora tantum mo-
do adtingunt. Sed
Interni gustum sapo-
ris ignorant. Uidelet
& foris acuta. Sed Intus
ceci sunt. Neq; id de-
dō sentiunt quod dulce
Internus sapiat. Sed
quod excussum exteri-
us sonat. qui & si secreta
quædam Intellegen-
da percipiunt. Eorū
dulcedinem experiri
non possunt. Et si
nouerunt quomodo
sunt. Ignorant ut luxi.
de quomodo sapiunt.
Et sic plerumq; ut for-
titer dicant. Sed tam-
luxta ea que dicunt
uiuere nesciant.
Unde bene quidam
sapiens dixit.
Mihiaū d& dī hæc dice-
re. & sententia.
Sententia quippe.

da sensu uocata est: et
 recta quae Intellegit.
 non ex solae scientia
 Sed & iuxta & sententia
 dicere appetit. qui
 nequaquam tantummo
 do sciendo dicere. Sed
 sentiendo desiderat
 & periri quod dicit.
Sed mens arrogantiu
 dictorum suorum
 sensum non penetrat.
 quia ab interno gustu
 recto iudicio in eos
 fauores reliditur. quos
 foris amat. **C**lera
 autem scientia afficit
 non extollit. nec super
 bientes. quos impleue
 rat. Sed lamentan
 ter facit. Quia quisq;
 cum repletus fuerit
^{alt. principali} primori loco se scire
 appetit. etiam sui con
 sciui. tanto per illam
 robustius sapit. quan
 to se infirmum in illa

uerius recognoscit.
 atq; amplio rem uia
 huius scientiae. ipsa ei
 humiliter aperit.
 dumq; in beallitatem
 sua conspiciat. ipsa ei
 cognitio secretorum
 sublimium absconditae
 sinus pandit. Qua
 cognitione pressur
 subalior redditur
 qui ad occulta capiat.
Heliu ergo in flagellis
 beati iob. id circo uera
 cem rationem n̄ inue
 nit. quia ea quaerere
 humiliter nescit. Et
 increpare potius qua
 consolari paratio
 diet. Hoc ē ergo
 in quo non est iustificatus.
Notandum quoq; est
 quod beatus iob. in
 neruo pedem suum
 positum dixit. Sed
 nequaquam semundū
 hoc modo quo erobiet

rob: Ingeniis
 ora tunc
 angunt. Sed
 gustum rap
 orant. Uide
 aata. Sed in
 t. Neq; id de
 quod dulce
 oiat. Sed
 am & terius
 si secreta
 Intellegen
 um. Eoz
 n experiri
 Et si
 o modo
 ut ut dicit
 o sapunt
 imq; ut for
 Sed tam
 e dicunt
 ciant.
 quidam
 xit.
 dr haec dice
 tentia.
 quippe

absq; peccato uel Inma-
culatum. Et sine Iniqui-
tatem fuisse memorauit.

Sed heliu dum cū abste-
ritate studuit Increpa-
re quaedicta sunt. In
mentiens addidit
quaedicta non sunt.

Qui enim semper Incre-
pate appetunt. Et
numquam fouere mul-
tae plerumq; Incre-
pando mentiuntur.

Nam ut arguere docte
uideantur. fingunt
non numquam quae
reclarguent. Et
cum ipsi equino more
Incursum suae osten-
tationis Inferueant.
In sub lectorum Inuec-
tionib; excipit sibi
Iniquitatib; campū
parant. Sciendum
preterea est. Sicut
superius dixi. quod
arrogantes uiri.

Inflatis suis sermonib;
sepe fortasse dicta per-
miserunt. Nec conside-
rent aliquando quid
uiuunt. Sed pensant
studiosae quid doce-
ant. Quorum nunc
heliu speciem tenet
qui non recte uiuere
apparet. Sed docere.

Quia ergo sciens. Sed
arrogans loquitur.
Taceamus iam quod
tumidum uiuit. Et
auchiamur quod soli-
dum dicit.

Post tot tacq; elatio
nis uerba. Tandem
scientia sua ostende-
re Inchoans ait.

Respondebo tibi
quod maior sit dñs
homine. Dicatur
fortasse ab aliquo.
quis ista. uel cum n̄
audit. Ignorat.
Sed nimirum haec

24R

sententia uilis creditur.
 Simon & ipse Intentio
 nis sue recte dice pense
 tur. Flagellato uide
 licet loquebatur. quia
 quia per cussionis uer
 bera acceperat. et
 causas uerberum nesci
 ebat. Idcirco ergo In
 tulit. Respondebo tibi
 quod maior sit deus homi
 ne. Ut flagellatur
 homo considerans
 quia illo maior est deus
 in omne quod pati
 tur. et ut iudicio se post
 ponat. cui se minorem
 esse non dubitat.
 Et quod a meliore pati
 tur iustum credat
 & iam si eiusdem iusti
 tiae causas ignorat.
 Quis quis enim & icem
 pro peccato percuti
 tur. Nisi mur muran
 do renitatur. eo ipso
 iam iustus esse Inchoat.

quo ferientur iustitiae
 non accusat.
 Homo namque subdō ē
 conditur. et ad condi
 tionis ordinem redit.
 quando sibi aequitate
 iudicii sui. etiam quam
 non Intellegit. ante
 ponit. Bene ergo dicitur.
 Respondebo tibi quod
 maior sit deus homine.
 Ut considerata poten
 tia creatoris deferue
 at tumor mentis per
 memoria conditionis.
 Unde claudius propheta
 cum percussione pon
 dere In excessum uo
 cis erumpere cogere
 tur. ad consideratio
 nem conditionis suae
 se recolligens ait.
 Obmutui & non aperui
 os meum. quoniam tu fecisti
 me. Pensauit enim
 conditionis suae ordi
 nem & iustitiam

flatus suis sermo
 e forate dicta pe
 cent. Nec con
 t aliquando qu
 nt. Sed pens
 nosae quid doc
 Quorum num
 decem tene
 ette uiuere
 Sed docere.
 o sciens. sed
 nr loquitur.
 r lam quod
 n uiuit. et
 r quod soli
 itaq; elatio
 da. Tandem
 sua ostende
 ans ait.
 lebo tibi
 maior sit de
 Quis quis
 ne ab aliquo
 a. uel cum n
 . Ignorat.
 mirum haec

percussionis Inuentus
Quic qui benigne eum
qui non erat condidit
eum profecto quierat
non nisi iuste percussit
Sequitur *obrisup*

Ad uersus eum con
tendit. quod non ad
omnium responderit
tibi. Semel loquitur
dñ. et secundo idipsum
non repetit.

Afflicti cordis e propri
um. ut in omne quod
appetit. et tamen
rerum ordinem con
trarium sentit. Si
possit fieri. Cur tunc
uel non ita sit. diuinis
sibi respondere uocibus
uelit. ut dñm de cuncta
rerum controuersia
consulat. Et respon
sionis eius cognitae
ratione conquiescat.

Heliu autem prouidentis
quod scriptura sacra

dñi conderat. et in ea
uel publicis uel occultis
cunctorum quaestio
nibus responderat ait.

Ad uersus eum conten
dit quod non ad omnium
uerba responderit
tibi. Semel loquitur
dñ. et secundo idipsum
non repetit.

Aesidicera. Quis singu
lorum cordibus priua
tis uocibus non respon
dit. Sed tale eloquium
construit. per quod
cunctorum quaestio
nibus satis facit.

In scripturae quippe
et uel eloquium. causas
nras singuli. Sine qui
rimur inuenimus
Nec opus e ut in eo
quod specialiter quisque
tolerat. Responderis
sibi diuina uoce specia
liter quaerat.

Ibi enim nob omnibus

In eo quod specialiter
 patimur. communiter
 respondeatur. Ibi utae
 precedentium fit for
 ma sequentium. Ut eni
 unum e plurib; profe
 ramur. Ecce dum
 passione aliqua uel
 molestia carnis affi
 cimus. Scire fortasse
 occultas causas passio
 nes eiusdem uel moles
 tiae optemus. quate
 nus in eo quod patimur
 & ipsa rerum scientia
 consulemur.

Sed quia de specialib;
 temptationib; nostris
 nequaquam nobis
 singulis specialiter
 respondeatur. ad scrip
 turam sacra recurri
 mur. Ibi uidelicet in
 uenimus. quod pau
 lus carnis suae infir
 mitate temptatur
 audiuit.

Sufficit tibi gratia mea.
 Nec enim uirtus in infirmi
 tate perficitur.
 Quod idcirco illi in infir
 mitate propria dictu
 e. ne singillatim nobis
 omnib; diceretur.
 In scriptura igitur sacra
 uocem dei afflicto pau
 lo audiui. nec enim
 fortasse affligimur
 singuli. audire eam
 priuata consolatione
 quaerere remur.
 Non ergo dominus ad omnia
 nobis uerba respon
 det. quia semel loqui
 tur. et secundo idip
 sum non repetit.
 Idem. In his quae per
 scripturam sacram
 ad patres nostros
 protulit. nos erudire
 curauit. Dicant
 itaq; sancti doctores
 ecclesiae. Dicant etiam
 arrogantes. cum intra

condere. et li
 publicis uel locis
 torum quae
 responderi
 sur eum cor
 od non ad om
 i responderi
 el loquitur
 undo idipsum
 te.
 Or singu
 ordib; priu
 non respon
 de eloqui
 per quod
 quae sto
 fact.
 are quippe
 iam. caus
 li si requi
 enim.
 ut in eo
 cialit quip
 Responde
 uoce spec
 erit.
 nob omnib;

etiam laborare quosdam
 pusillanimitate conspi-
 ciunt. quicquid dicitur nobis ad
 uerba omnino non respon-
 dit. Quia semel loqui-
 tur dicitur & id ipsum secun-
 do non repetit. Id est
 cogitationibus; uel temp-
 tationibus; singulorum.
 Non iam passim per pro-
 phetarum uoces. non
 per angelica officia
 sicut facit. Quicquid In
 scriptura sacra quid-
 quid potest singulari
 euenire comprehendit.
 atque in illa per exempla
 precedentium. etiam uita-
 sequentium in formare
 curauit. Quam uis
 quod ait. semel loqui-
 tur dicitur. et secundo idip-
 sum non repetit.
 Hoc intellegi subtilius
 potest. quod pater uni-
 genitum consubstanc-
 tialem sibi filium genuit.

Loqui enim dicitur uerbum
 genuisse. Semel autem
 loquitur uerbum ali-
 ud. preter unigenitum
 non habere. Unde
 & apte subditur.
 Et secundo id ipsum non
 repetit. Quia uideli-
 cet hoc ipsum uerbum
 id est filium. non nisi
 unicum genuit.
 Quod autem non ait locutus
 est. sed loquitur. non
 uidelicet tempus pre-
 ritum. Sed futurum
 potest. Quia & omni-
 bus; quia ad tempus nec
 preteritum congruit.
 nec futurum. Tanto
 ergo in eo quod libere
 tempus ponitur libere.
 quantum nullum uere.
 Neque enim quod libere
 libere dici poterat.
 Si saltem unum proprie
 diceretur. Inde itaque
 dici in dicitur tempus audacter

quod libet licet unde
 in eo dici proprie nullu
 licet. Verbum naq;
 pater sine tempore
 genuit. et quis dignu
 fieri queat illa ineffa
 bilem naturam
 quod de aeterno natur
 e quo eternus quod
 existens ante secula
 genuit aequale quod
 gignenti natur posteri
 or non est.

Quae uidelicet nos mira
 ri possumus. Sed Intue
 ri minime uide my.

Illius au naturam
 uim lam mirari posse
 aliquatenus uidere e.
 Sed quomodo uidemus
 quod nequaquam comp
 hendemus. Est au
 quod de usu carnis
 trahere ad sensum
 spr debemus.

Nam si quis in tenebris
 clausis oculis lateat. q

Atq; ante eum subito
 lucernae lumen erum
 pat. clausi eius oculi
 ipso aduentu luminis
 feruntur. ut pateant.
 Cur ergo turbati sunt
 si clausi nil uiderunt.
 Nec tam perfectum
 aliquid fuit. quod uide
 re clausi potuerunt.

Nec si perfecte totum
 uidissent. quia aperti
 quaererent quod uide
 rent. Sic itaq; sic sum
 cum de incomprehensibili
 naturate Intueri ali
 quid conamur. Et ipso
 enim quo fulgore am
 mirationis percussur
 animus. Et quasi uide
 quod uidere non uale
 uel ut in tenebris positu
 um lucis oculos clau
 sos uide. Quia uero
 haec diuine naturae secre
 ta ammiratio n facile
 occupatur per terrena

desideria mentis: In
notescit. Aperte di locu
tio qualiter ad nos fiat
In sinuat dicens: *quasi*

PER somnium Inuisione
nocturne: quando In
rute sopor super homi
nes. Et dormiunt In

Quidē quod per somni
um nobis locutio chui
nitatis Innotescit: nisi

quod di secrete non
cognoscimus. Si Inter
renis desideris uigile
mus. In somnio enim

exteriores sensus dor
miunt. Et Interiora

cernuntur. Si ergo
interna contemplari
uolumus. ab externa

Inplicatione dormiam.

Vox uidelicet di quasi
per somnium auditur
quando tranquilla

mente ab huius seculi
actione quiescitur.

Et In ipso mentis siben
tio diuina p̄cepta pen
santur. Cum enim ab
externis actionibus mens

sopit. Tunc plenius
mandatorum di pon
dum agnoscitur.

Tunc uerba di mens
uiuacius penetrat. Cū

ad se admittit reuera
rum secularium tu
multos recusat.

Male autē homo uigilat
quando eum seculari
rum negotiorum

aestus insolenter
Inquietat.

Aurē qui p̄pe cordis
terrenarum cogitatio
nū turbat. dum

per se optat claudere
atq; In secrete coram

mentis. quanto minus
curarum tumultuan
tium sonus conpescit.

Tanto amplius uox
presidentis iudicis

non auditur. Neque enim perfecte homo sufficit ad utrumque diuisus. Sed dum sic Interius erudiri appetit. ut tamen exterius Implatur. Unde exterius auditum aperit. Inde Interius ob surdescit.

Moyser admixtus aegyptiis. quiesci uigilabat. Et idcirco uocem dñi in aegypto positus non audiebat. Sed ex tunc in deserto postquam In desertum fugit. illic dum quaedraginta annis degit. quiesci ab inquietis terrenorum desideriorum tumultibus obdormiuit.

Atque idcirco diuinam uocem percipere meruit. quia per supernam gratiam. quanto magis ab appetendis exterioribus torpuit.

27K
217
tanto uerius uel cognoscenda Interiora uigilauit. Rursus israelitici populi turbis placet. ut legis precepta percipiat. In montem ducitur. Atque ut Interna penetret. ab externis tumultibus occultatur.

Unde & sciunt qui exterioribus ministeris deseruire officii necessitate coguntur. Studiosae semper ad cordis secreta refugiunt. Ibiq. cogitationis In amem cacumen ascendunt.

Et legem quiesci In monte percipiunt. Dum postpositis tumultibus actionum temporarium. In contemplationis sue uertice supernae uoluntatis sententiam per scrutantur.

Hinc est quod isdem moyser crebro clereb;

27° dubiis ad tabernaculum
redit. ibiq; secreto dnm
consultat. & quid certius
decernat cognoscit.

Relictis quippe turbis
ad tabernaculum redi
re est. post positis exte
riorum tumultibus secre
tum mentis intrare.

Ibi enim dnr consulatur
et quod foras agendum
est publice. Intus silen
ter auditur. Hoc coti
die boni rectores faci
unt. cum se res dubias
discernere non posse
cognoscunt. Ad secre
tum mentis. uel ut ad
quoddam tabernacu
lum reuertuntur.

Diuina lege per spec
te. quiesi coram posita
arca dnm consulunt.

Et quod prius intus
tacenter audiunt
hoc foras post modum
agentes innotescunt.

Ut enim exterioribus offi
ciis inoffense de serui
ant. ad secreta cordis
recurrere incessabi
liter curant. Et sic
uocem di. quiesi per som
nium audiunt. dum
in meditatione mentis
a carnalibus sensibus ab
strahuntur. Hinc est
quod sponsa in canticis
canticorum. Sponsi uocem
quiesi per somnium
audierat quae dicebat.

Ego dormio. et cor meum
uigilat. Ac si diceret.
Dum exteriores sensus
ab huius uitae sollicitu
dinibus sopio. Uacanta
mente. diuina inter
na cognosco.

Totum dormio. Sed intus
cor uigilat. quia dum
exteriora quiesi non
sentio. Interiora soler
ter adprehendo.

Oene esgo heliu ait.

Quia per somnium loqui-
 tur dñ. Atq; apte sub-
 didit. In uisione noctur-
 na. Nocturna enim
 uisio apparere conte-
 plationi mentis. Sub
 quib; diem imaginatio-
 nibus solæ. In diurna
 autem luce certius cer-
 nimus. In nocturna
 uero uisione cunctan-
 ter uideamus.

Et quia scī omnes. qua-
 diu in hac uitae sunt
 diuine nature secre-
 ta. quæsi sub quadam
 imaginatione conspi-
 ciunt. uidelicet quia
 nec dum sicut sunt. etc
 manifestius contem-
 plantur. Bene heliu
 post quem dixit. dñm
 nobis per somniū loqui.
 subdidit. In uisione noctur-
 nae. Nox quippe ē
 uitae presentis. In qua
 quem diu sumus. phoc

quod interrena conspi-
 cimus. Sub incertae
 imaginatione caligam.

Propheta namq; adui-
 dendum dñm. quada-
 se premi caligine sen-
 tiebat dicens.

Anima mea desidera-
 uit te in nocte.

Ac si diceret. In hac ob-
 scuritate uitae presentis
 uidere te appeto. sed
 adhuc infirmitatis
 nubilo. Cistum scribor.

David quoq; huius noctis
 caliginem uitæns. cla-
 ritatem ueri luminis
 prestolatur ait.

Mecum adstabo tibi &
 uidebo. Adhuc ergo
 in nocte se uidere con-
 spicit. qui ad uidentū
 dñm futurum mecum
 concupiscit. Quia
 uero ut diximus. ab
 exteriori actione
 cessare dormire ē.

28^v
Bene heliu subdidit
quando Inruit sopor
super homines.
Quia autem sc̄i uiri cum
exteriori actioni non
deseruiunt. Intra men
tas cubilia conquiescunt.
Apte sublunxit; Et
dormiunt in lectulo.
Sc̄i enim uiri dormire
in lectulo ē. Intra men
tas suae cubile quiescere.
Unde scriptum est;
Exultabunt sc̄i in glo
ria. laetabuntur. Incu
bilibus suis. Dicatur
ergo quod semel nob̄
loquitur d̄s. per som
nium in uisione noc
turna. quando Inru
it sopor super homines.
Et dormiunt in lectu
lo; Quia nimirum
Tunc secreta diuinita
tis agnoscimus. Cum
ce huius mundi. tu
multuosa concupiscentia

Intra mentis n̄re cubi
lice segregamur.
Quia uero ut sepe iam
diximus. aurem cordis
tumultus saecularium
negotiorum claudit.
Et quies secretae conside
rationis aperit. Apte
sublunxit; Tunc aperit
aures uirorum. et eru
diens eos. Instruit disci
plinam. Cum enim
ab exterioribus actionibus
sopiuntur. aperit
aure. Interni examinis
causas audiunt. Qui
dum subtiliter. uel fla
gella publica. uel iu
dicis occulta conside
rant. Semel ipsos affi
cere. flendo n̄ cessant.
Unde bene dictum est.
Et erudiens eos. In
struit disciplina.
Quia consideranti mentis
& sese per penitentiam
laceranti. quasi queda

plage percussio nis sunt.
Lamenta conpunctionis,

Inde & sicm salomon
Recte uim percussio
nis utriusq; coniungit
dicit. Libor uulne
ris abstergit mala
et plage. Insecretori
b; uentris.

PER liborem quippe
uulneris. disciplina
In sinuat corporeae
percussio nis, Plage
uero. In secretorib;
uentris sunt. Interna
mentis uulnera. quae
per conpunctionem
fiunt. Sicut enim
uenter cibus repletur
& tonditur. Ita mens
prauis cogitationib;
dilatata. Sub leuatur.

Abstergent igitur
mala. Et libor uul
neris. et plage. In se
cretorib; uentris.

Quia & disciplina exterior

culpas diluit. et exten
sam mentem conpunctio
penitentiae. ultione tran
sigit. Sed hoc inter se.
utruq; haec differunt.
quod plaege percussio nis
dolent. Lamenta con
punctionum. Sapiunt.
illae affligentes cruciant.
ista reficiunt dum affli
gunt. per illas. In afflic
tione meror est. per
haec In merore laetitia.
quia tamen ipsa con
punctio mentem lace
rat. Et eadem conpunc
tionem non incongrue
disciplinam uocat.

Quatuor quippe sunt
qualitates. quib; iusti
uini anima. In conpunc
tione uehementer
afficitur. Cum aut ma
lorum suorum reminis
ctur. considerans ubi
fuit. Aut iudicioru di
sententiam metuens.

et secum querens. cogi-
taret ubi erit, aut cum mala
uite presentis solerter
cedtendens. merens
considerat. ubi est.

Aut cum bonis supernae
patriae contemplatur.
quae quia necdum ad-
piscitur. lugens conspi-
cit. ubi non est.

Malorum suorum pau-
lus meminerat. et
scire se in quibus fuerat
affligebat. cum diceret.

Non sum dignus uocari
apostolus. quia perse-
cutus sum ecclesiam dei.

Rursum diuinum iudi-
cium subtiliter pen-
sant. In futuro male
esse. ane tuebat. dicens.

Castigo corpus meum.
& seruituti subicio. ne
forte alius predicans.
ipse reprob. efficiar.

Rursum mala presentis
uite pensabat. cum

diceret. Dum sumus
In corpore peregrina-
mur ad domino. Et uideo
aliam legem In mem-
bris meis. repugnante
legi mentis meae. Et
captiuum me ducente
In lege peccati. quae
est In membris meis.

Infelix ego homo. qui
me liberauit. de corpo-
re mortis huius.

Et rursum bona aeter-
nae patriae. considera-
bat dicens.

Uidemus nunc per spe-
culum In enigmate.
Tunc autem facie ad facie.

Nunc cognosco ex parte.
Tunc autem cognosca-
t sicut & cognitus sum.

Atque iterum. Scimus
quoniam si ter restit. domus
nostra huius habitatio-
nis dissoluatur. quod
aedificationem ex deo
habemus. Domum

30R

non manu factam æter-
niam in celis, Cuius domus
bona intuent. ephesius dic.

It scietas qua est spes
uocationis eius. Et que
diutæ glorie heredi-
tatis eius in seis. Et
que sit super eminenti-
magnitudo uirtutis eius
In nos qui credidimus.

Mala uitæ presentis
beatus iob considerans
ait. Temptatio est
uitæ humana super
terram, Unde da-
uid quoq: ait.

In uersa uentus om-
nis homo uiuens, et
quamquam in imagi-
nem di ambulat homo.
tamen uene contur-
babitur. Qui rursus
aeternam patriam
contemplatus. et hec
malis pensans In quib:
erat. Atq: illa bona
considerans. In quibus

adhuc non erat. ait.

Et me quod incolatur
meus prolongatur e.

Et ego dixi in pauore
meo prolectus sum
a uultu oculorum tuorum.

Subleuatus in extasi.

Quod nō inter pter
pauorem non proprie
uocauerunt.

A uultu oculorum di uidit
se esse prolectum; post
Interni quippe lumi-
nis uisionem quæ in
eius anima per contem-
plationis gratia radio
cleritatis emicuit.

Ad rem ipsam recedit.
et cognitione percep-
te. uel quib: illic bo-
nis de esset. uel quib:
malis hic ad esset Inuenit.

Neg: enim quis p̄sentis
uitæ mala sicut sunt
conspicere p̄ualat.
Si bona aeternae
patriæ p̄contemplationis

Dum sum
ore. per
adno. Et
egem In
repugn
nar me
in me du
ctati. qua
boris me
homo. qui
at decor
huur.
bona aet
onsidera
per spe
gnate
ad fa
o expa
n cogno
ntur sū
Sem
et tris do
habita
atur. qui
onem de
Domum

gestum contingere. nec
dum ualē. Unde auul-
tu oculorum di. prolectū
se esse cognouit. Suble-
uatur quippe uidit. qd
se hic uidere non posse.
ad se relapsus ingemuit.

Perfectam scilicet anima-
ista compunctio afficere
familiarius solē. qua
omnes Imaginationes
corporeas. Insolenter
sibi obuiantes decutat.
et cordis oculum figere
in ipso radio in circum
scripte lucis intendit.

Has quippe figurarum
corporalium species.
ad se intus ex infirmite-
te corporis trahit.
Sed perfecte compunc-
ta. hoc summopere
in uigilat. Necum ueri-
tatem quaerit. eum
Imaginatio circum scripte
uisionis in ludat.
Cunctasq. sibi obuiantes

Imagines respuit.
Quia enim per illas infra
se lapsa ē. Sine illis sup-
se ire conatur. Et post
quam per multas inde-
center sparsa ē. In unū
se colligere nititur. Ut
si magna uis amoris
preualē esse. Unū atq.
incorporeū contem-
tur. Unde aliquando
ad quandā inusitata
dulcedinem Interni
seporis admittitur.
Et receptam aliquomodo
ardenti spū afflata
renouatur. Tantoq.
magis inhiat. quanto
magis quodam de gus-
tat. Atq. ad hoc intra-
re appēit. quod sibi
dulce sapere intrinse-
cus sentit. Quia uide-
licet et uis amore dulce-
dinis sibi coram se uiluit.
Et postquam hanc
utrumq. percipere potuit.

31R

Quid sine ille dudum fuit
 & Inuenit, cui In herere
 conatur. Sed ab eius for
 titudine. succ. adhuc In
 firmitate repellitur.
 Et quia eius munditia
 contemperari n̄ ualeat.
 flere dulce habet. Sibiq;
 ad se cadenti. Infirmittate
 sue lacrimas sterne
 re. Neq; enim pote
 mentis oculum In id quod
 Intra se receptam conspe
 xerat figere. quia ipso
 uetustatis sue usu. De
 orsum ire compellitur.
 Inter hec anhelat. estu
 at. Super se ire conat.
 Sed ad familiares tene
 bras suas. uicta fatiga
 tione relabitur.
 Quia ergo sic affecte
 anima contra semet
 ipsam graue certamen
 tolerat semet ipsam.
 Et quia omnis hec de nob
 controuersia. cum nos

afficit. quam uis dilecta
 tione permixta non mo
 dicum dolorem rapit.
 Helu post quam dixit
 dñm nobis per somnium
 loqui. et locutionē eius
 n̄ras aures aperire.
 Non Inmerito eandem
 apertione aurium
 disciplinam uocat. quia
 eo magis nos afficiendo
 conterit. quomagus
 ad nos per occultam
 eius inspirationis gra
 tiam. Interne Intelle
 gentie sonus erūpit.
 Neq; enim flere & extrin
 secur quisq; quod est.
 Sinon Intrinsicus potu
 issit sentire. quod non
 dum est. Namq; cum
 nos met ipsos Inspicimus
 bene conditor. Sed ad
 persuasionem diaboli
 cam pestifera consen
 sione deceptor.
 In nob met ipsis ad tendim.

aliud esse quod fecimus.
aliud quod facti sumus.
Conditione nos integros.
sed culpa utiatis.

Proinde compuncti appetimus
ut utiatis quae fecimus.
ut reddidit quod facti
fuimus. Reformemur.

Unde scriptum sequitur.

Ut auertatur a facie
vultus eius quae fecit. Et liberetur
eum de superbia.

Quidem homo de proprio
nisi peccatum fecit.

Et scriptum est. Initium
omnis peccati. Superbia.

Bene ergo dicitur. Quia
homo cui vultus eius quae fecit
auertatur. De superbia
liberatur. Contra

conditorem quippe
superbire est preceptum.

et ut peccando trans-

cendere. Quia quae
a se iugum dominatio-

nis eius excutit. Cui
per oboedientiam

sub esse contempnit.

At contra quid quod fecit
ut utiatis appetit. Id quod

reddidit factus est recognos-

cit. Et ad conditionis
suae ordine humiliter

redit. Dum sua opera
fugiens ad emiserit. Quasi

ad factus est diligit.

Quia uero per hanc intel-

legentia glorie sup-
plicia aeterna utiatis.

Ad apte sub iungit.

Eructans animam eius
de corruptione. Et

ut utiatis illius. ut non trans-

sect in gladium.

Omnis quippe peccator
ab hac corruptione uti-

orum illuc ad gladium
compellitur. transiens sine
poenarum. Et unde
hic iniquus dilectatus est.

Inde illic iuste crucietur.

Notandum est ergo quod
dicitur nobis per somnium

32R

Grabat

loquens. Prius nos a corruptione. et post modum a gladio liberat. Quia nimirum illius uita illic eripit abultione supplicii. cuius hic mentem subtrahit ad delectatione peccati. Neque enim illic habet quod formidare debet de gladio sententiae. quem hic post emendacionem suam. pollutio non corripuit culpa.

Bene ergo dicitur. Peruenit animam eius de corruptionem. Et uitam illius utrum transeat in gladium. De corruptione namque ad gladium transire est. post per actum uitae ad toleranda supplicia peruenire.

Sequitur. Ne crepat quoque per dolorem in lectulo. & omnia

ossa eius marcescere fac. In scriptura sacra. lectus siue grabatus. seu stratum. aliquando uoluptas carnis. aliquando repausatio in bonis operibus. Aliquando requies temporalis accipit.

Quid est enim quod in euangelio sanato cuidam dicit. Surge tolle grabatum tuum. et uade in domum tuam. Nisi quod per grabatum. uoluptas corporis designatur. Et iubet utique. ut hoc sanus portet. ubi infirmus iacuerat.

Quia nimirum omnes qui ad huc uitae delectantur. infirmus iacet in uoluptatibus carnis. Sed sanatus. hoc portet ubi iacuerat. Quia diuino ad litorio erectus autem. eiusdem carnis contumelias

contempn...
 ra quid quod...
 appetat...
 tur est reco...
 de conditio...
 me humilita...
 um sua oper...
 lem se qua...
 et diligit...
 r hanc in...
 glorie sup...
 r. Supplic...
 tantur...
 git...
 nam etur...
 ne. et...
 non res...
 dum...
 ppe pecc...
 ruptione...
 ad gladi...
 r. tr...
 m. Et un...
 delectatur...
 uste crua...
 e ergo qu...
 er somni...

32^v
post modum tolerat.
In cuius prius desiderius
requiescebat.
Rursum per lectum uel
stratum. repausatio in
bonis operibus designat.
Unde in apostolorum
actibus per apostolum dicitur.
Et ecce. sanat te dominus ihesus
christus. Surge & sterne
tibi. Quid est dicere surge.
nisi mala quae perpetrasti.
derelinque. Et quid est dicere.
sternere tibi. nisi mercedis
causas in quibus requiescere
debetis operire. Ut & deserat
surgendo quod fecit. Et inueniat
sternendo quod fecerit. Quod
utrumque propheta breuiter
comprehendit dicens.
Declina a malo & fac
bonum. Declinare quippe a malo
est ab eo quo iacuit surgere.

Bonum uero facere est.
mercedis opera. In quibus
requiescere debeat.
preparare. Qui enim
declinat mala. sed
bonum adhuc non facit.
Surrexit quidem ab
eo quo iacuit. Sed ubi
requiescere debeat
nec dum strauit.
Et rursum lectus uel
stratum. requies tem
poralis accipitur.
Sicut scriptum est.
Uniuersum stratum elis.
uersasti in infirmitate
et ier. Cum enim
quisque curis secularibus
fatigatus deserere
per diuinam gratiam
huius mundi tinera
laboriosa compungitur.
Cogitare solum.
quomodo presentis
uitae desideria fugiat.
et ab eius laboribus
requiescat. Sibi quoque mox

desiderate quibus ordi
nem quaerit. Et uel
ut quoddam stratum.
Sic acunctis laboribus
cessationis locum Inue
nire concupiscit. Sed
quia in hac uita ad
huc homo positus. Incu
tur lib& ordinis loco
In cultus lib& secreti neces
su. uiuere sine tempta
tionib; nullatenus pote
plerumq; in id quod ad
requiem constructur.
maior dolor tempta
tionis Inuentur.
Inde recte per prophe
tiam dicitur. **U**niuersum stratum eius
uersasti In Infirmi
te eius. Ac si diceret
Simne quod hic sibi para
uit ad requiem. hoc ei
mutasti occulto iudicio
ad perturbationem.
quod pio quide consilio
agitur. Ut hulus

peregrinationis tempo
re. electorum uita tur
betur. Uia quippe est
uite presentis. qua ad
patriam tendimus.
Et idcirco hic occulto iudi
cio. frequenti perturba
tione conterimur. ne
uiam. pro patrie dili
gemus. Solent enim
nonnulli uiatores. cum
amoena fortasse In
tinere prae conspicu
unt. pergendi moras
Innectere. et a coepa
taneris rectitudine
declinare. Eorumq;
gressus ter dat pulchri
tudo taneris. dum dilec
tact. **E**lectis ergo
suis ad se pergentib;
dnr. huius mundi iter
asperum facit. Ne di
quisq; uite presentis requie
quasi uiae amoenta
te pasetur. magis eu
diu pergere. qua etiam

uero face
dir opera
re. Quen
t mala. s
dhuc non
t quidem
ut. Sed ub
debeat
aut
lectur uel
requierit
ptur.
m est
trati et
firmita
amenim
r seculari
deserere
m gratia
di taner
compun
tate sol
p pre sen
derma fu
r labori
at. Sibie

33^v peruenire delectat.

Ne dum oblectatur Inuia.
obliuiscatur quod desi-

derat In patrice. **Q**uic ergo In hac uitae
omnis nra quam for-

tasse parauimus. Requi-

es per turbatur.

Recte dicitur. Increpat
quoq: per dolorem In
lectulo. Idē In presen-
tis uitae requie. uel tēp-
tationis nos stimulis.
uel flagelli afflictione
conturbat. Nam
sepe humenur animus.
quom libet breui tem-
pore sine temptatione
In bonis studiis fuerit.

Mox de eisdem studiis
In quib: quiescendo se-
xerit. De ipsis uirtu-
tib: quib: multiplicari
nititur. Dum proficere
se sentit. eleuatur.

Unde pio rectoris nri
moderamine. In pulsū

temptationis afficitur.
ut In eo ipsa profectus
sui elatio conprimat.

Qua propter. post qua
dixit. Increpat quoq:
per dolorem In lectulo.

Upte sub luncet.

Et omnia ossa eius mar-
cescere facit.

Ossa In scriptura sacra.
uirtutes accepimus.

Sicut scriptum est.

Dni custodit omnia ossa
eorū. unum ex eis non
conteretur.

Quod utiq: non de ossib:
corporis. Sed de uirib:

dicitur mentis. Nam
certo nouimus quod

& multorum marty-
rum corporaliter ossa
confractae sunt. Et

per secutores dñi. la-
tronis illius cui dictū
est. hodie mecum eris

In paradiso. Sicut
latronis alterius.

In cruce: crura fregere

Cum ergo increpuit pedo-
rem in lectulo: omni celli
ossis facti marcescere

Quia cum in eo requie qua-
nob ab hoc seculo prepa-
ramur: flagello temp-
tationis afficimur

Qui forte esse de uirtutibus
omnibus inflari potuimus:

Cognite infirmitatis
nostre: tediis extenuemur

Eum enim sicut cupimus
ad deum proficimus: Si
profectum nostrum temp-
tatio nulla pulsaret

Alicuius nos fortitudinis
esse crederemus: Sed
quic nobiscum superna
dispensatione agitur:
ut infirmitatis nostre
quia proficientes obli-
uiscimus: Temptationis
recolamur: Et in pro-
fecto nostro quid de diui-
no munere: & in temp-
tatione cognoscimus

quid de propriis uirtutibus
sumus: quoniam profecto
temptatio ad plenum
reciperet: nisi protec-
tio superna serularet:

Sed pulsata nec frangit:

Impellit: nec mouet

Quaerit: nec deiecit: ut

denree infirmitate sen-
tiamur esse quod qua-
ritur: Et de diuino mune-

re esse quod sciamus

Et quic sepe anima ali-

cuius boni sibi conscia

cum uirtutes suas sibi

ad memoria reuocat:

quedam delectatione

paretur: Et quasi grati-
tatione proprie pleni-
tudinis in pinguat

Benedictus: Quod temp-
tatione pulsante mar-
cescunt ossa

Quia dum propria infir-
mitas temptatione in-
terrogante cognoscit:

Omnia illa nostrarum

uirum uerbis ut phisiquis
 uis de q: gratia laetitia
 subito anxie tatis memo
 re siccat. Et qui
 non alicuius esse momē
 bona nra pensando
 credidimus pulsanti
 paulo amplius pertra
 nos nos tamq: fornicida
 mur. Tunc omne bo
 norum nrorum gaudi
 um ueritatē in pauore
 re poenarum.

Poenarum tunc iniquos
 nos esse deprehendimus
 qui scōs paulo ante cre
 debamur. Tabescē
 mens. Stupent oculi
 omne quod prius pro
 sperum amidebat
 euanescit. Luxu pro fasti
 diamē. Sole se in ani
 mo tenebre memorie
 effundunt. nihil quod
 delectā aspiciunt. tris
 te ē quidquid occurrit.
 Unde & apte sequitur.

A Boannabilis est in
 uita sua pennis et anime
 illucib: ante desidera
 bilis. Ac si aperte dicat.
Afflictamē sibi in ama
 ritudinem ueritā consi
 derat. Quicquid se ante
 blando libenterq: satia
 bat. In scriptura enī
 sacra panis aliquando
 ipse dicit. Aliquando
 spiritalis gratia.
 Aliquando diuine doc
 trine eruditio. Ali
 quando hereticorum
 p̄dicatio. Aliquando
 subsidium uite p̄sentis.
 Aliquando locunditas
 humane dilectationis
 accipitur. In pane
 dñs designatur. Sicut
 ipse in euangelio dicit.
Ego sum panis uiuus
 qui de caelo descendi.
Rursum per panem
 gratia doni spiritalis
 accipitur. Sicut

per prophetam dicitur.

Qui obturat aures suas
ne audiat sanguinem
et claudit oculos suos
ne uideat malum.
Iste in excelsis habitat.

Munimentis saxorum
sublimitas eius. panis
ei datus est. Quid est
enim obturare aures
suis. ne audiant san-
guinem. nisi peccatis
sua dentibus quae de san-
guine & carne nascun-
tur. non prebere con-
sensum. Quid est
ne malum uideat ocu-
los claudere. nisi om-
ne quod rectitudini
aduersum est non ad-
probare. Iste in excel-
sis habitat. quia
quam uis eum adhuc
caro in inferioribus
retinet. mentem la-
te in sublimibus fixit.

Munimentis saxorum

sublimitas eius. Quia
oblectat desideria terre-
nae conuersationis
calcat. sed supernam
patriam per pceden-
tium peccatum. exem-
pla se subleuat. Et
quia per contemplatio-
nis donum gratia spi-
ritualis satiatur. Aperte
sublungitur.

Panis ei datus est. Ideo
refectionem spiritualis
gratiae percepit. quia
se ab omni infimis cae-
lestia sperando suspen-
dit. Hinc etiam de sca-
ecclia per claud dnr
dicit. Pauperes eius
saturabo panibus.

Quia in illic positae men-
ter humilium. Spiritua-
lum implentur refec-
tione donorum.

Rursum per panem di-
uinae doctrinae eruditio
de signatur. Sicut

per propheta dicitur:
Qui habitat in terra
 austri: cum panibus: oc-
 currit fugienti.
In terra quippe austri
 habitant: qui in sacra eccle-
 sia: postea superbi spiritus carni-
 tate perflantur.
Fugit autem: qui hulus
 mundi mala: euadere
 concupiscit. Qui ergo
 in terra austri habitat:
 fugienti cum panibus
 occurrat. Id est: is qui
 licet sancto spiritu in terra eccle-
 siam plenam esse: eum qui
 mala sua euadere
 nititur: eruditionis
 alloquio consoletur.
Fugienti scilicet cum pa-
 nibus: occurrere est:
 metuenda aeternae
 supplicia: doctrine
 sacrae escas offerre.
 Et modo timore terro-
 re: reconprimere:
 modo pauore: costatione

refouere: quia panis
 refectio scripture sacre:
 non inconuenienter acci-
 pitur: per eundem pro-
 phetam: ladeis: solam
 litteram seruantibus:
 dicitur: **Q**uere appen-
 ditur argentum: et non
 in panibus: **A**csi diceret:
Pensatis sacra eloquia:
 Sed non in refectioe:
 Quia dum solam specie
 littere custoditis: de-
 spiritali intelligentia
 pinguedinem interne
 refectiois amittitis:
Unde illic apte sublungit:
 Et laborem vestrum non
 in saturitate: **R**ursum per panem: here-
 ticorum predicatio
 de signatur: Sicut
 per salomonem: mulier
 hereticae ecclesiae typhu-
 gestiens: et stultor
 conuocans dicit:
Panes occultos: libenter

edite. Uel sicut In nra
translatione scriptū ē.

Atque furtivae. dulciores
sunt. Et panis abscon
ditus suavior.

Sunt enim nonnullae
hereser. quae aperte
metuunt p̄dicare quod
sentiant. Et apud In
firmorum mentes. uer
ba siue tunc magis
conduunt. quanto quasi
amplius reuerenter
abscondunt. Unde
non In merito dicitur.

Panes occultos. libenter
edite. Miseris enim
cordib; occultae hereti
corum uerba eo magis
sapiunt. quo cum reli
quis communiter non
habentur. Rursum
per panem. Subsidiū
uite presentis accipiunt.

Sicut iacob ad laban
tricensiens ait.

Quē dñs si dederis mihi

panem ad manducan
dum. et uestem ad In
duendum: Et sicut In
euangelio dñs turbis
se sequentib; dicit.

Quaeritis me. Non quia
uidistis signa. Sed quia
manducastis ex panib;
& saturati estis.

De septem enim panib;
fuerant saturati. Et
per eorum personam
dñs illos Intra scām ecclē
siam de testatur. qui
per sacros ordines ad
dñm propinquantes.
Non In eisdem ordinib;
uiritum merite. Sed
subsidia uite presentis
exquirunt. Nec cogi
tant quid uidendo
imitari debeant. Sed
quae compendia perci
piendo satientur.

Satiator quippe de pa
nib; dñm sequē. de scā
ecclesia temporalia.

alimentis sumpsisse.
 Et non pro signis est dominum.
 Sed pro panibus querere.
 Accedat religionis officium.
 Non pro augendis virtutibus.
 Sed pro requirendis subsidiis inhiare.
 Rursum per panem
 locunditatem humane
 dilectionis accipit.
 Unde hieremias propheta
 cum synagoga perditos
 mores deflexerat dixit.
 Omnes populus eius
 gemens. et quaerens
 panem. Dederunt pretiosa
 quaeque pro cibo ad
 refocilandam animam.
 Gemens enim populus
 quaerit panem.
 Cum prava hominum
 multitudo affligitur.
 Quia non ad uotum
 de presentis uitae locun-
 ditate satiatur. Sed
 et pretiosa quaeque

pro cibo dat. Quia
 uirtutes mentis in ap-
 petitu transitoriae
 dilectionis inclinatur.
 Et refocillare anima
 nititur. quia peruer-
 sis suis desideris satis-
 facere conatur.
 Unde bene mox. & ex
 uoce illius ^{abiecit} elate multi-
 tudinis subdit.
 Vide domine considera
 quia factus sum uilis.
 Uilis quippe plebs effi-
 citur. quando pravorum
 numero crescente
 in eis non summa &
 caelestis. Sed abiecta
 & terrena sectatur.
 Heliu itaque quid aliud
 penem. quicquid presentis
 uitae dilectione
 uocat. Qui postquam
 uim temptationis ex-
 pressit. Illico subdidit.
 Abominabilis est in
 uita succ panis. Et

37
animae illius cibus ante
desiderabilis.

Quia uidelicet omne quod
prius de ipsa prosperi
tate uiuendi dulce sapi
ebat. postmodum p
uim temptationis ama
rescit. Non numquam
uero quicquid gladii
quicquid uirtutes fa
uere uidebatur. Su
bito in pauore temp
tationis amittitur.
Et quasi euacuatur
eisdem uirtutibus: tristis
animus solo merore
possidetur. Cum enim
paulo uehementius
impulsu temptationis
afficitur. Quia scire
re uim solite forti
tudinis non uidet ea
licem uel ut perdit
dolor. Sed: se se uacu
um sentiens infirmi
tatem suam ex ipsa
sua inanitate cognoscit.

37R
Unde ab omni mox locun
ditate quasi frangit.
Et escas prioris letitiae
respuent. eo quem so
lum libenter appetit.
luctu satiatur.

Unusquisque enim cum sibi
bene uiuendi prospe
ritas ardeat. hilares
cit. Atque ipse hilari
ter animum. uel ut de
siderabilis cibus reficit.

Sed cum temptatione
periculo amplius inmi
nente pulsatur. amen
te eius per meroris
fastidium. gaudium
omne respuitur. que
prius eodem gaudio
quasi satiate laetabatur.
Quicquid igitur
homo temptatus.
ab ore cordis omne
cibus respuit delect
tationis. Nihilque ei
aliud quam semetip
sum et cognoscere

et flere delectat.
 Bene dicitur. Abomi-
 nabilis ei fit Inuita sua
 panis. et animæ illius
 cib: ante desiderabilis.
 Sed sicut superius dixim.
 Idcirco moderaminae
 occulte dispensatio-
 nis. hęc temptaciy per-
 mituntur. Ut qui ex diui-
 no munere In uirtute
 proficimur. Etiam
 quid sumus & propria
 Infirmi-
 tate memore-
 mur. Et qui ex per-
 ceptione muneris
 opera uirtutis Infe-
 rimur. & Infirmi-
 tas nre memorie.
 Sacrificium humilita-
 tis offeramus.
 Aliquando aut post pro-
 fectum uirium. non
 solum temptant
 uitia. Sed & uicem fle-
 gella castigant.
 Cum autem temptamur

uitis. pia dispensatio-
 ne nobiscum agitur.
 ne his uirtutib: quib:
 proficimur & tollamur.
 Cum uero flagellis at te-
 rimur. malis increpan-
 tibus ammonemur.
 ne mundo blandiente
 seducamur. uitia. Du-
 nos temptant. proci-
 enter In nos^{ur} uirtutes
 humiliant. flagellan-
 dum temptant. Sur-
 genter In corde huius
 mundi uoluptates
 eradican-
 t. Per
 temptantia uitae
 discimus. quid de nob:
 perferentiae flagel-
 la cognoscimus. Quid
 de hoc mundo fugia-
 mur. per illa restrin-
 gimur. ne Intrinsē-
 cur & tollamur.
 Per ista comprimimur.
 ne quid extrinsecus
 appetamus.

38R

In hac ergo utraque dum sumus. & flagellis atteri. et aliquando utriusque tempore necesse est. Siue enim in laboribus. flagellorum. seu in certamine uitiorum. non solum nobis nostra in firmiter innotescit. sed & uicem in quantitate uirtute proficeremus agnoscimus. Nemo quippe uires suas in pace cognoscit. Si enim bellicose sunt. Uirtutum experimenta non prodeunt. In prouidur miles est. qui fortem se in pace gloriatur. Quia ergo sepe uirium merita. pro flagellorum aduersa parte fiunt. Aperte uero heliu sublungit dicens. **T**ABES CIT CARO illius. & ossa quae tectae fuerint nudabuntur. Cum enim flagellis prementibus. omnis exterior uoluptas atteritur.

Internae fortitudinis ossa nudentur. **Q**uid autem hoc loco carnis nomine. nisi ipsa delectatio carnalis accipitur. Uel quid pro osse. nisi uirtutes animi designentur. Tabescit ergo caro. ut osse nudentur. Quia dum flagellis arguentibus carnalis delectatio extenuatur. ecce quae dudum quies sub carne latuerint uirtutum fortice pate fiunt. Nemo quippe quantum proficerit. nisi inter aduersa cognoscit. Cum enim ad sunt prospera. cerni uirium documenta non possunt. **I**nde alias scriptum est. **I**ndie mandauit dominus misericordiam suam. et nocte declarauit. **Q**ui uidelicet unusquisque.

pena
agitur
b: quib
collari
gellur
Incep
mur
diem
du
proci
tate
gella
t. Sur
e hui
tate
Der
ata
dend
flage
: qui
curgia
refre
ymse
ur
mm
secur

supermi doni gratiam
 In tranquillitate quie-
 tis percipit. Sed quon-
 tum perceperit. In ad-
 uersitate per turbu-
 lationis ostendit.
Taceat ergo caro. ut
 nudentur ossa. feriamur
 paternis correptionibus.
 ut quantum proficimus
 agnoscamus. **F**lagellis enim
 domini pinguedo carnis
 delectationis atteritur.
 Sed uirtutum nostrarum
 ossa patefiunt. decus nostrum
 exterius. ipsa huius
 mundi aduersitate foedatur.
 Sed quid in nobis
 intrinsece latebat ostenditur.
Cæsar nempe apostolis
 denuntiatum est. ne
 ultra loquerentur
 in nomine ihu. Sed
 in cognate exultatione

gauisi sunt. quod digni
 habita sunt pro eius no-
 mine contumelias pati.

Suisque aduersariis cum
 fiducia responderunt

Oboedire oportet deo
 magis quam hominibus.

Ecce inter aduersa ualidius
 fidei robor emi-

cuit. ecce concisa est inte-
 gritas carnis. Sed

patefacte sunt ossa
 uirtutum. Hinc de eis
 per sapientiam dicitur.

Dominus temptauit illos. et
 inuenit illos dignosse.

Temptati sunt quippe
 ad uersitate plagiarum.

Sed digni inuenti sunt
 nudatione ossium.

Nam quia hec eorum illa
 temptatio est. quae ex
 flagellis adhibetur.

Ille aperte declarat.
 dum sequitur.

Tamquam aurum in
 fornace probauit

illor! ex quasi holocausti
stae hostia accepit illos.

Quia ergo uniuscuiusque
vires non nisi per ad-
uersa parte fiunt. Bene-
dicitur: Tabesceat caro
et ossa quae tectae
fuerint nudabuntur.

Tabesceat enim caro eius
dum omne quod fluxum
Infirmumque est flagellur
at teritur. Nudantur
ossa. Dum per haec In-
nobis dicitur quod ualida
lata aperitur.

Quia uero
sicut & superior
dictum est. In ipsa aduer-
sitate temptationis
non solum detegitur
robor fortitudinis. Sed
dicitur cognoscitur Infir-
mitas humanitatis.

Et temptatur quisque
ostendit quidem quic-
tum de deo profecerit.

Sed In ipsis flagellorum

afflictionibus dicitur quan-
tum de semetipso sit In-
firmus agnoscat.

Non enim tantum modo
nudantur ossa. Sed dicitur
tabesceat caro. Apte
sub iungitur.

Ad propinquat cor-
ruptioni anima eius
et ut ait illius mostiferis.

Temptati enim unius-
cuiusque iusta anima cor-
ruptioni ad propinqua-
re dicitur. quando ne-
carni uirtus possit se
tollere. Per flagel-
la compellitur. quid se-
se proprie Infirmi-
tate sentire. Corruptio-
ni uidelicet ad propin-
quat. quia se suis re-
uemb; perditioni pro-
ximorum non ignorat.

Ut hoc quod a perditione
longe est. non sibi
sed dno tribuat.

Ad propinquat uero

mortiferis. quicquid in
 firmitate carnis pro
 ximum se peccatis mor
 tem ferentibus respicit
 aquibus diuino munere
 tanto magis longe fit.
 quanto se eis proximus
 & suis meritis depre
 hendit; Per contem
 plationem conditionis
 sue. dauid corruptioni
 adpropinquaue
 rat. cum dicebat.

Memento dñe quod pul
 uis sumus. homo sicut
 foenum dies eius.

Per contemplationem
 quoque infirmitatis pro
 prie paulus mortife
 ris adpropinquaue
 rat. cum dicebat.

Uideo aliam legem in
 membris meis repug
 nantem legi mentis
 mee & captiuum me
 ducentem in lege pec
 cati que est in membris

meis. Infelix ego homo
 qui me liberauit de cor
 pore mortis huius.

Corruptioni ergo. uel
 mortiferis adpropin
 quare est. considerate
 infirmitate ^{humanitatis} sue. pecca
 torem se & suis meritis
 cernere. atque apud
 se arrogantia & pro
 priis uiribus non habere.

Quid enim sumus. Si con
 ditoris nostri protectio
 ne deserimur. Quae
 nimirum protectio
 minus necessa
 ria creditur.

Si semper habeatur.

Sed ualiter plerumque
 subtrahitur. ut sibi
 ipsi homo quem sine
 illo nihil sit ostendat.

Uenit igitur di. ali
 quendo nos nobis per
 uersa insinuat.
 quae & iam nescientes
 nos in prosperis portat;

40R

qua destituta dum cade
 re incipimus. Et tamen
 ad lura retinemur. Et
 doctrine fit quod in lap
 sum trepidauimus. Et
 custodie quod in statu
 per manemus.

Nemo ergo se alicuius
 uirtutis estimet. etiam
 cum quid fortiter pote
 rit. Quia si diuina protectio
 deserat. ibi repente
 enerbiter obruitur.
 ubi se uidenter stare
 gloriatur. Quid est
 enim quod uir di contra
 altare samarie ad
 prophetaendum directus
 presente rege aucto
 ritatem libere uocis
 exercuit. Et iisdemq;
 regis extensum brachi
 um in rigorem mirabi
 liter astringit. Quod
 tamen mox misericor
 diter saluti restituit.
 utur in domo inuitatur

comedere noluit. quia
 ne in uia comedere
 prohibitionis dominice
 precepta seruauit.

Qui tamen in eade uia
 et seductus comedit.
 & pastus interit.

Quic in re quid subtili con
 sideratione colligimus.
 quid ut tac dixerim for
 midando suspicamus.
 nisi quod forsitan apud
 semet ipsum tactus. et
 pro preceptis dominicis.
 Regem se contempsisse
 gloriatur. ab interna
 mox soliditate quassa
 tur e. et inde ei in opere
 culpa subripuit. unde
 glorie in corde surre
 xit. Ut prophete falsi
 uerbis deceptus disceret.
 quia nequa quae proprie
 fortitudinis fuerit.
 quod ad regis uerba
 restitisset. Bene au
 & elus ore mortis

40
sententiam accepit. Cu-
lus seductione aucte pre-
cepto deuiavit. Ut inde
poenam ueraciter su-
meret. Unde culpa neg-
legenter admisisse.
Quicquid unumquemq;
electum suum diuina
gratia tunc magis eru-
diendo custodit. cum qua-
si percussus deserit.
Dicatur recte.
Ad propinquabit corrup-
tioni anima eius. Et
uitae illius mortiferis.
Ut quo se suis uirib; uici-
num morti per aduer-
sa considerat. Et in
cunctis que fortiter
egerit. ad diuine spei
munimen fugiens. So-
lidius uiuat.

CAPITULUM XXIII:

IN EPITOLA XXIII:

Deliu. uiam su-
perne dis-
pensationis
insinuans. de electi unius-
culusq; percussione in-
tulit dicens; Ad pro-
pinquabit corruptio-
ni anima eius. et uitae
illius mortiferis.
Et dum temptatum
hominem demonstrat
unum. In qua tempta-
tione sit positum huma-
num genus ostendit
uniuersum. Quicquid nar-
rat quid specialiter
agatur in singulis.
Liquido inamat. quid
generaliter agatur
in cunctis. Sic enim
temptationem exprer-
sit quorunda proprie-
singulorum. ut possit
intelligi. & uniuersa-
liter omnium.
Cunctum quippe elec-
torum genus in hac